

Preventie van Huid- en Luchtwegaandoeningen bij Kappers

**Nulmeting Arboconvenant Kappers
Onderdeel chemische belasting**

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

DATABASE ANALYSE KAPPERSPOLI

1994 – 1999

Arnhem, januari 2001
Centrum voor Huid en Arbeid

Inleiding

In de jaren 1994 t/m 1999 bezochten 704 kapsters de Kapperspoli van het Centrum voor Huid en Arbeid. Voor de analyse werden 681 dossiers gebruikt, voor beoordeling van het herstel na bezoek aan de Kapperspoli werden 666 dossiers gebruikt.

De volgende kapsters werden niet gebruikt voor de analyse c.q. beoordeling van de resultaten van de Kapperspoli:

- kapsters die de Kapperspoli bezochten voor beroepskeuzeadvies
- kapsters die op de Kapperspoli een negatief advies kregen inzake herintreding
- kapsters met huidafwijkingen die niet door het werk waren veroorzaakt
- kapsters die niet traceerbaar waren voor beoordeling van de resultaten.

Van de database zijn de volgende clusters van gegevens gebruikt. In de grafieken wordt dezelfde terminologie gebruikt;

1. Medische behandeling vóór bezoek aan de Kapperspoli

- geen arts
- huisarts
- huisarts en dermatoloog

2. Periode werkzaam in het kappersvak, inclusief opleiding

- 0 – 6 maanden
- 7 – 12 maanden
- 1 – 2 jaren
- 3 – 5 jaren
- 5 – 10 jaren
- meer dan 10 jaren

3. De duur van de huidafwijkingen

- vóór aanvang opleiding
- 0 – 6 maanden
- 7 – 12 maanden
- 1 – 2 jaren
- 3 – 5 jaren
- 5 – 10 jaren
- langer dan 10 jaren

4. Periode van ziekteverzuim

- geen verzuim
- 1 – 5 dagen
- 6 – 10 dagen
- 11 – 30 dagen
- 2 – 6 maanden
- 7 – 12 maanden
- meer dan 1 jaar

opmerking: Geregistreerd wordt het verzuim dat de kapster zelf opgeeft.

In sommige grafieken worden de ziekteperiodes geclusterd in
1 – 5 dagen, 6 – 30 dagen en > 30 dagen.

5. De ernst van het eczeem wordt op de volgende wijze aangegeven;

goed of licht	- geen tot lichte afwijkingen aan de handen, geen nadelige invloed op de arbeidsgeschiktheid
matig	- matige afwijkingen aan de handen, met beïnvloeding van de arbeidsgeschiktheid, met kans op kortdurend ziekteverzuim
slecht of ernstig	- ernstige afwijkingen die de arbeidsgeschiktheid in sterke mate beperken, met grote kans op langdurend ziekteverzuim.

6. Diagnose

7. Allergieën

Bij de allergieën wordt veelal aangegeven of een positieve reactie wel of niet relevant is. Onder relevant wordt verstaan dat een kapster een allergie heeft voor

een ingrediënt van haarcosmetica waar ze ook daadwerkelijk op dat moment mee werkt. Een kapster kan meerdere allergieën hebben!

8. Herstel

Vier tot zes maanden na bezoek aan de Kapperspoli wordt het herstel beoordeeld op grond van een telefonisch interview.

De volgende indeling wordt gebruikt;

76 – 100% goed herstel

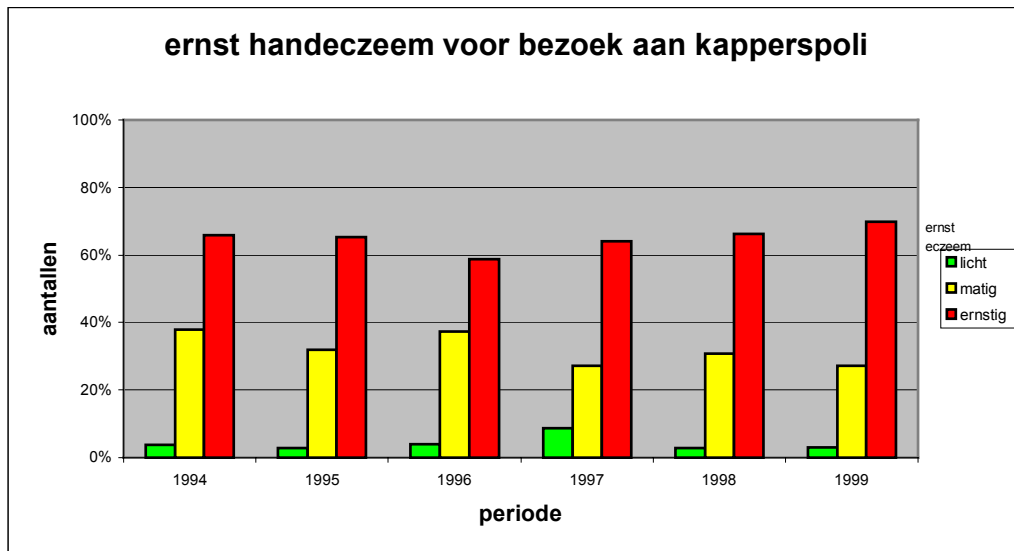
26 – 75% matig herstel

0 – 25% slecht herstel

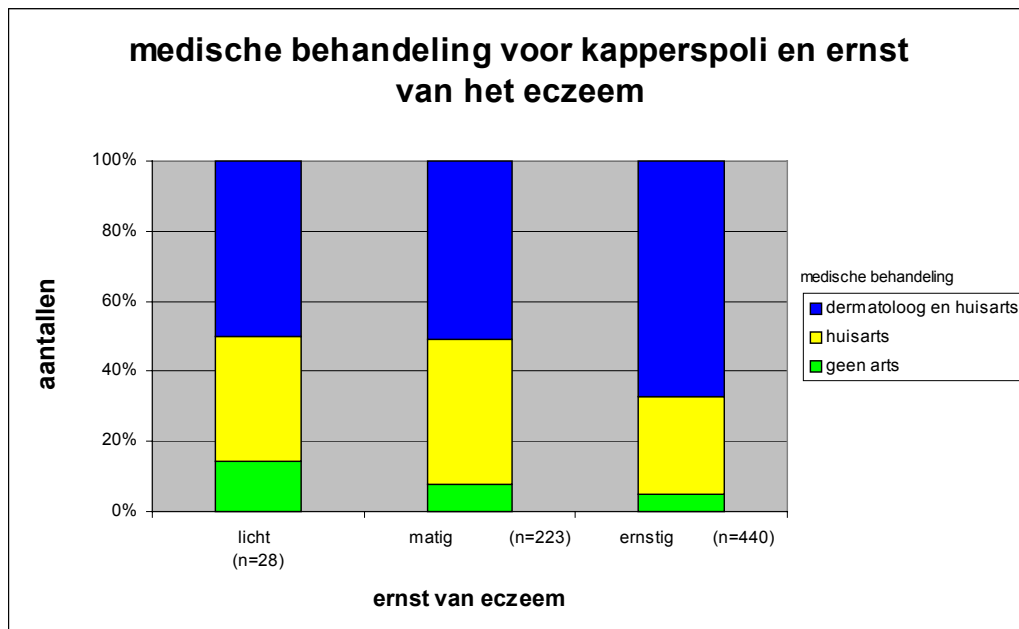
omscholing: het vak verlaten

opmerking: zie voor toelichting ‘goed – matig – slecht’ de indeling onder punt 4.

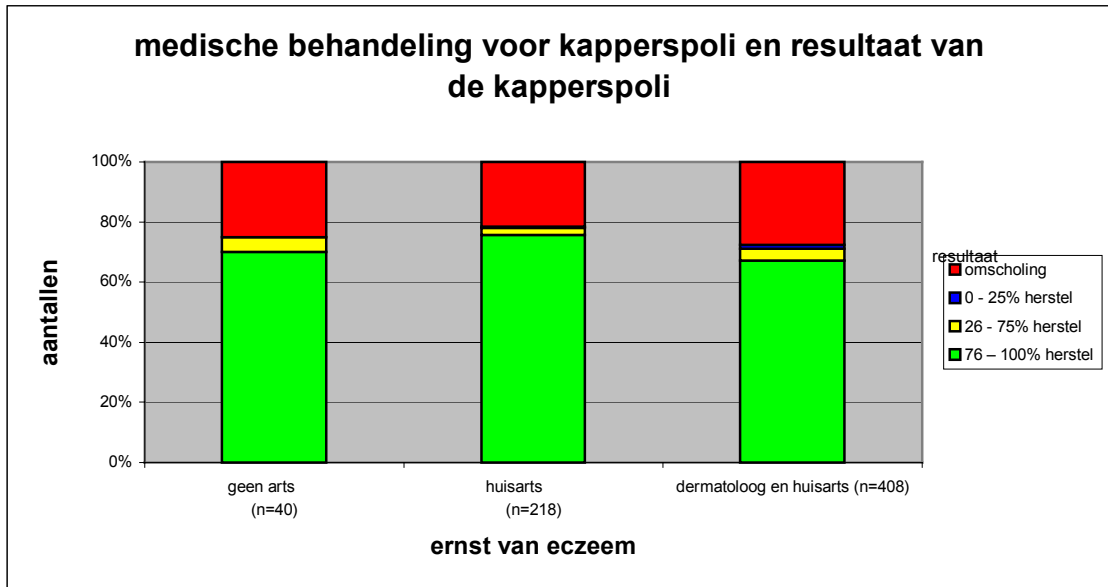
Grafiek 1 (n=691)

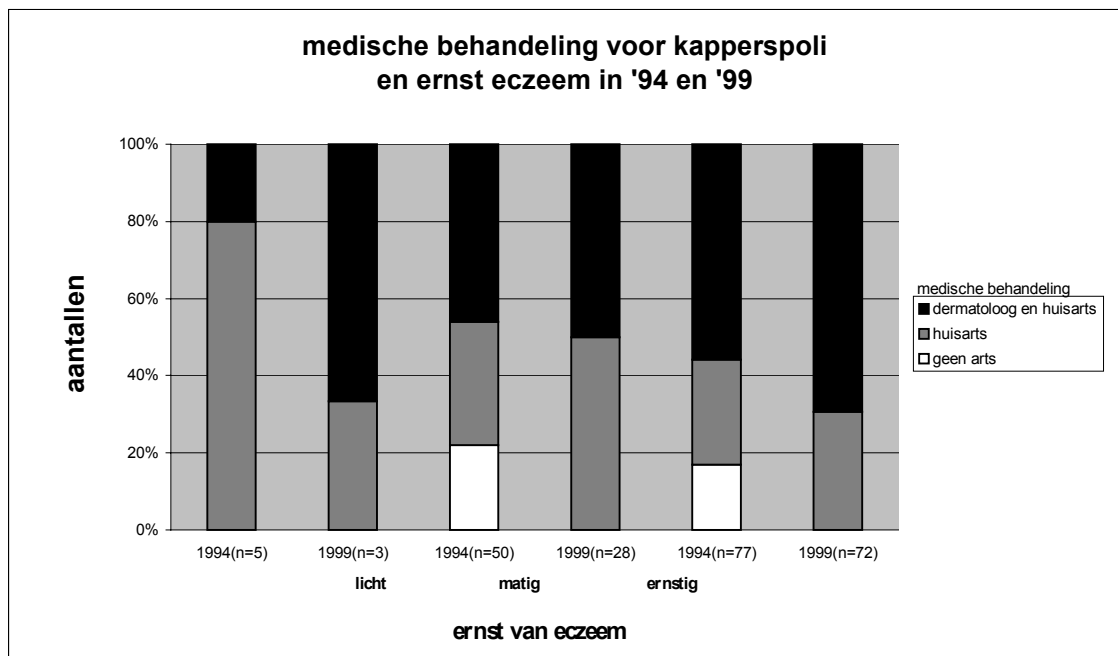
Grafiek 2

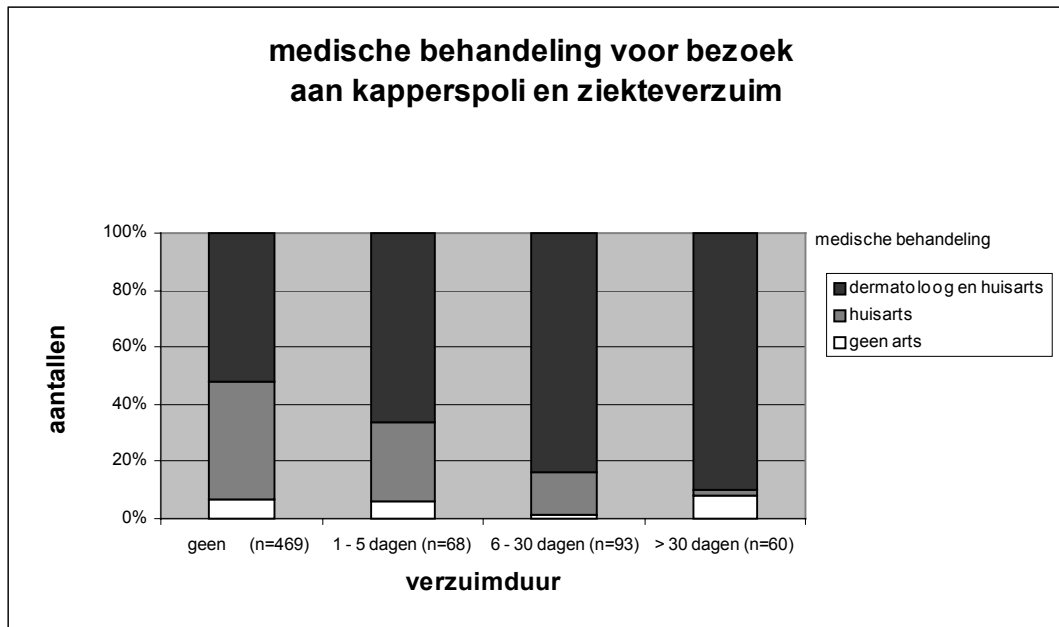
Grafiek 3

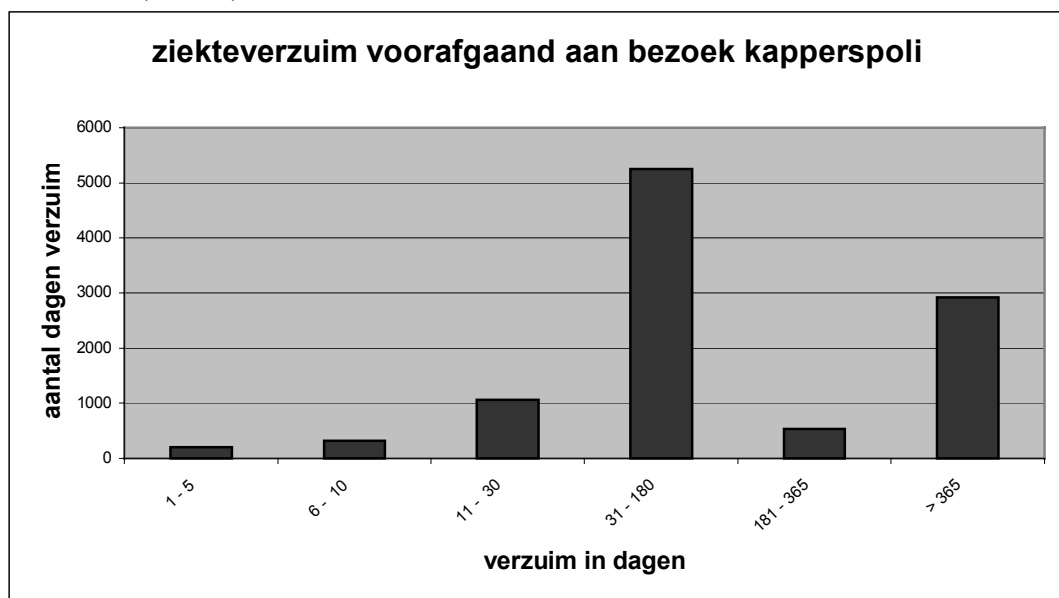
Grafiek 4

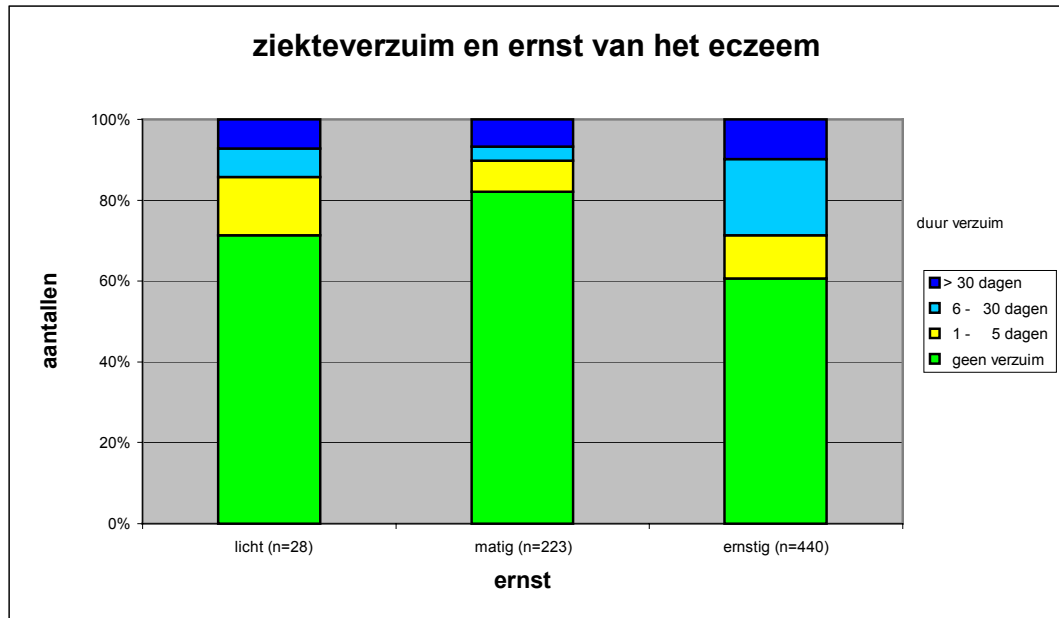
Grafiek 5

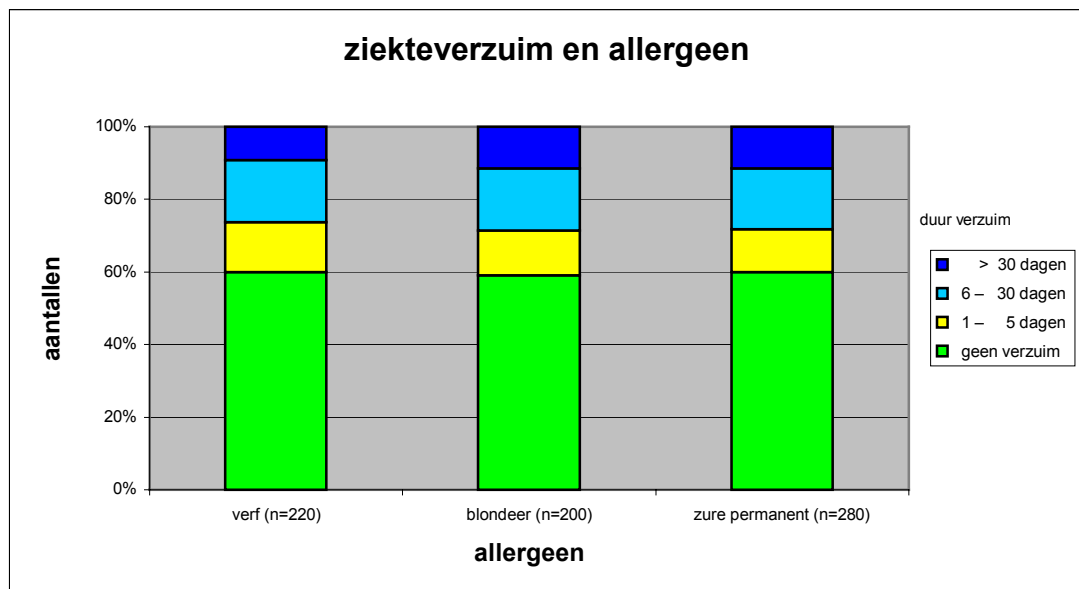
Grafiek 6 (n=221)

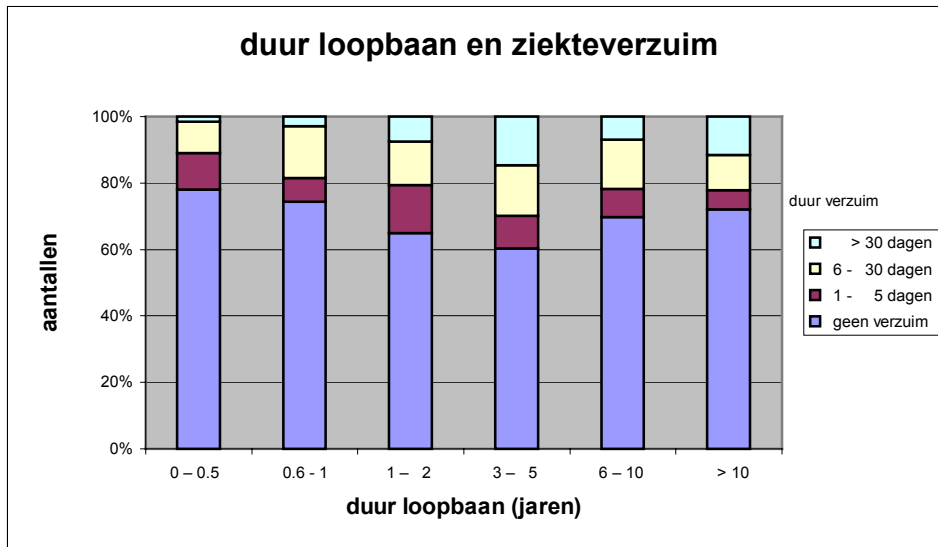
Grafiek 7

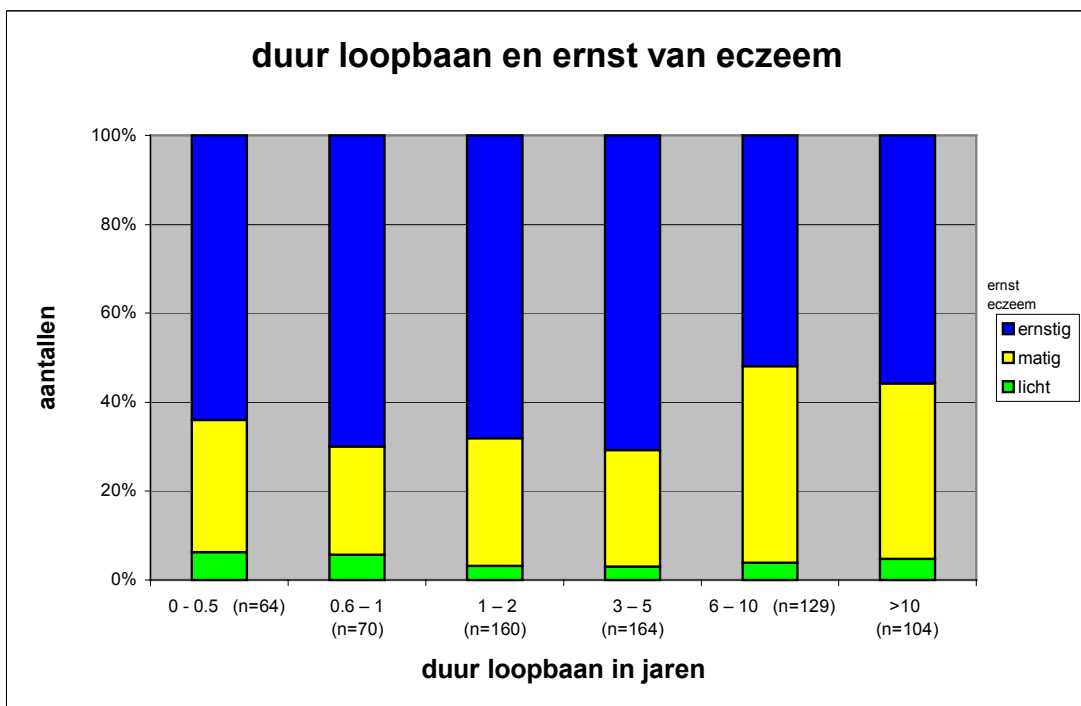
Grafiek 8

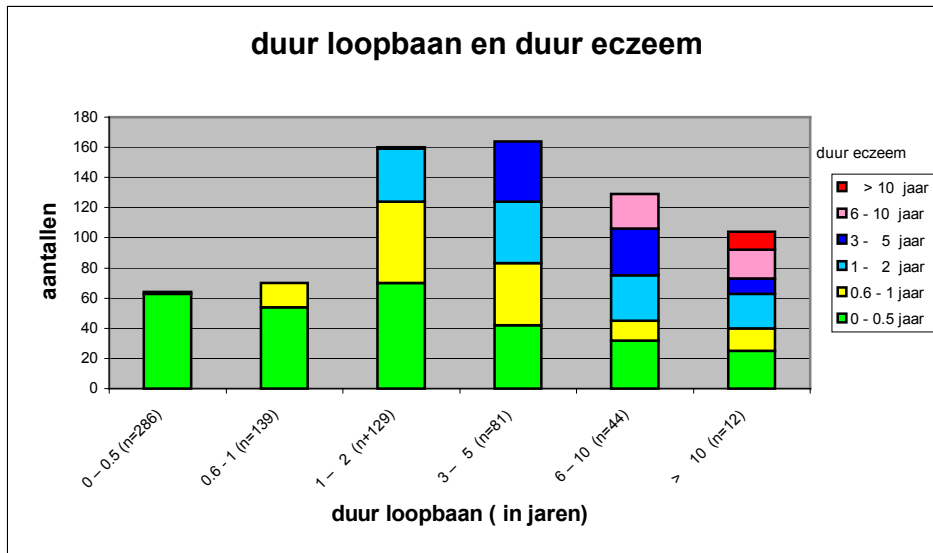
Grafiek 9 (n=691)

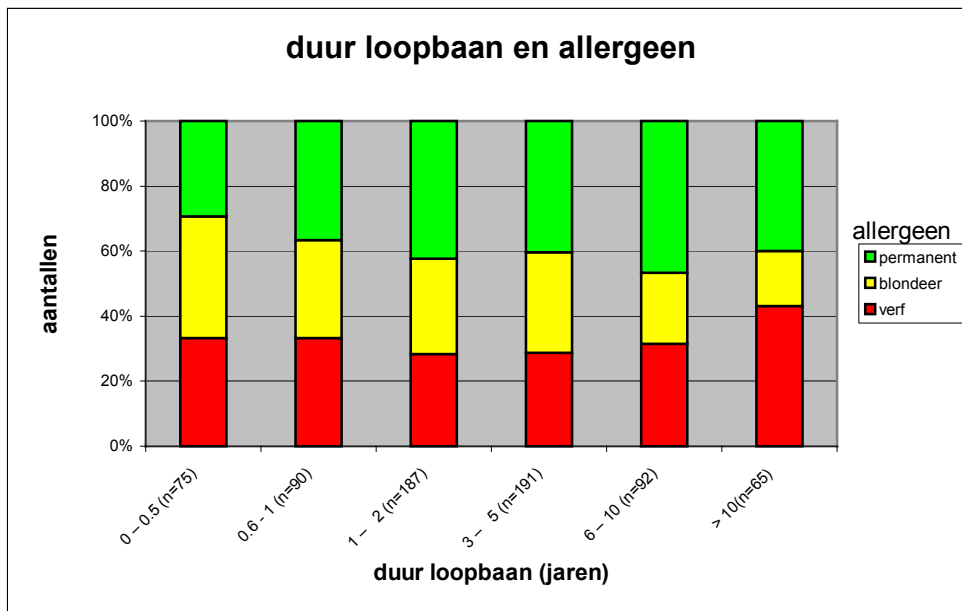
Grafiek 10

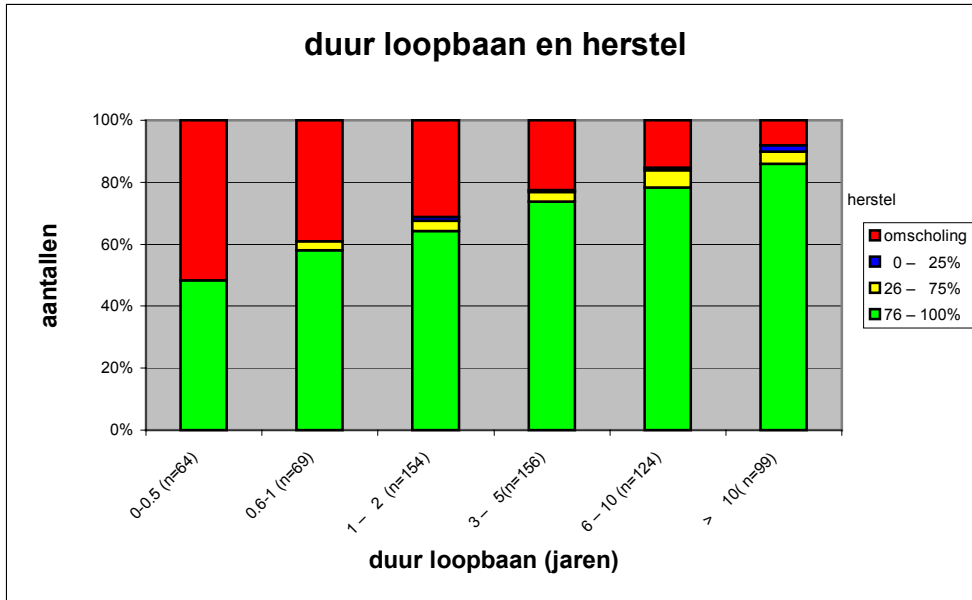
Grafiek 11

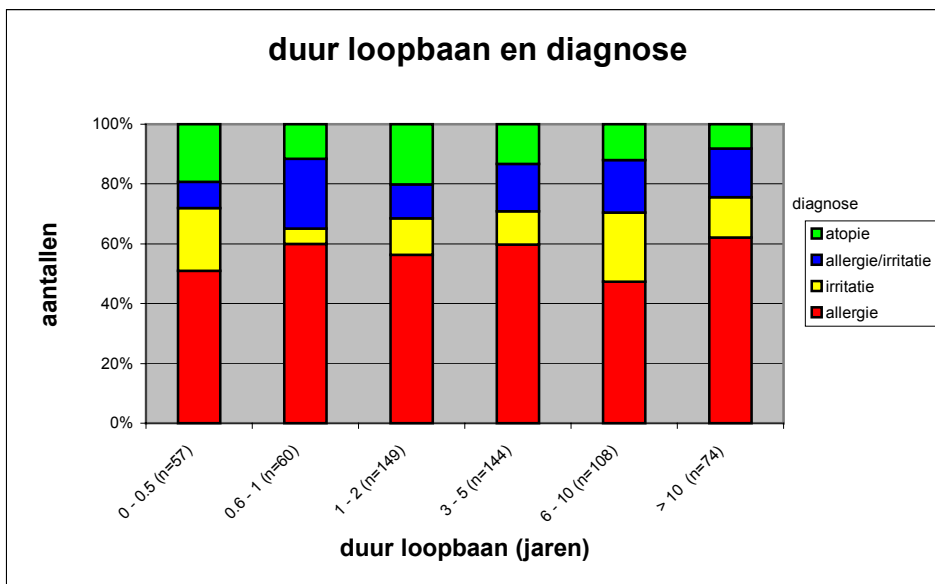
Grafiek 12

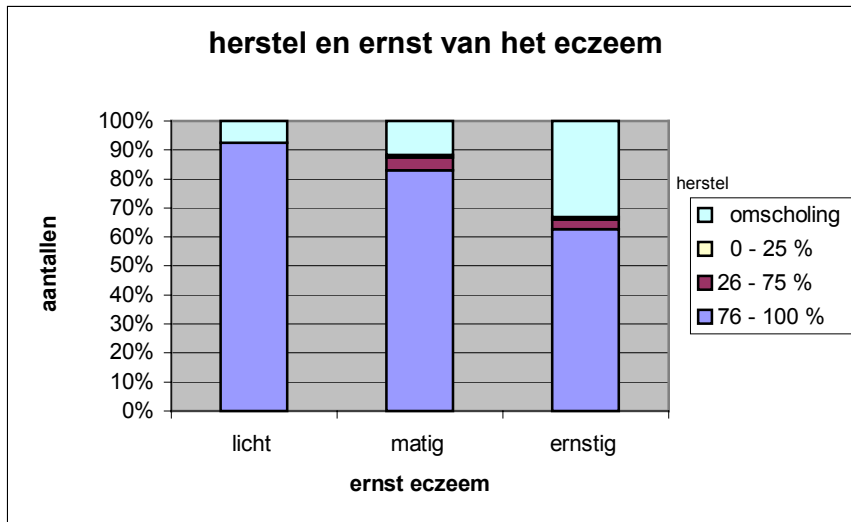
Grafiek 13

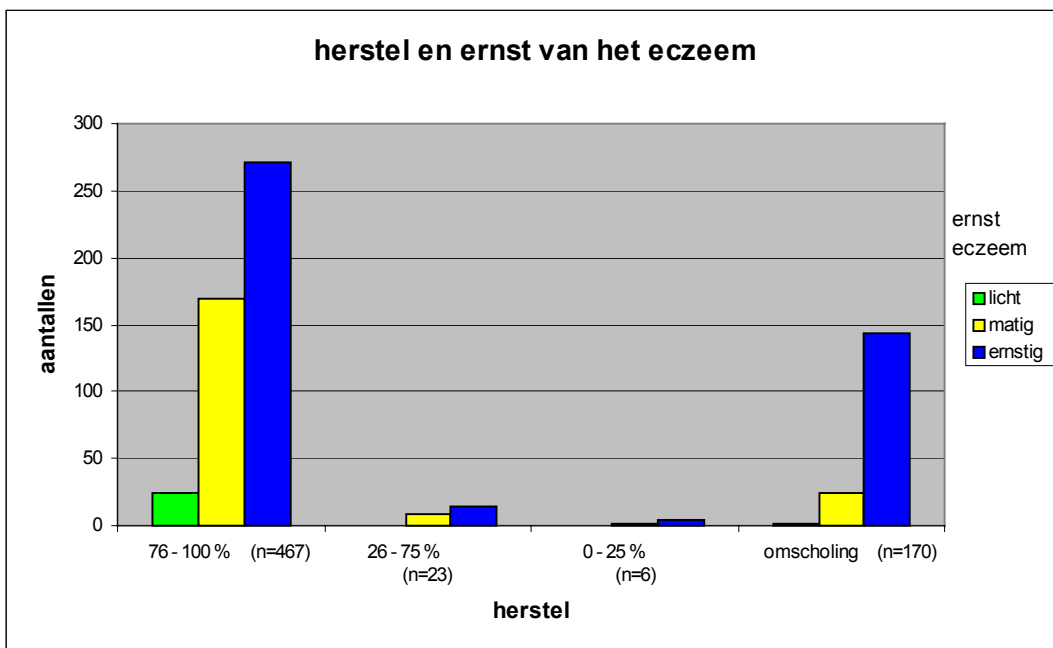
Grafiek 14

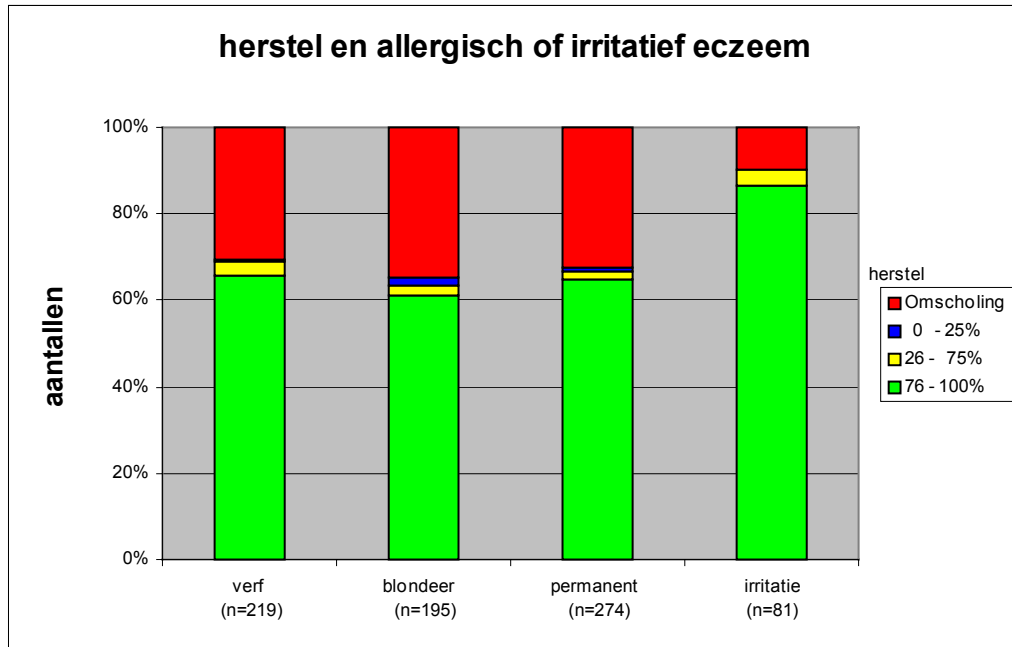
Grafiek 15 (n=666)

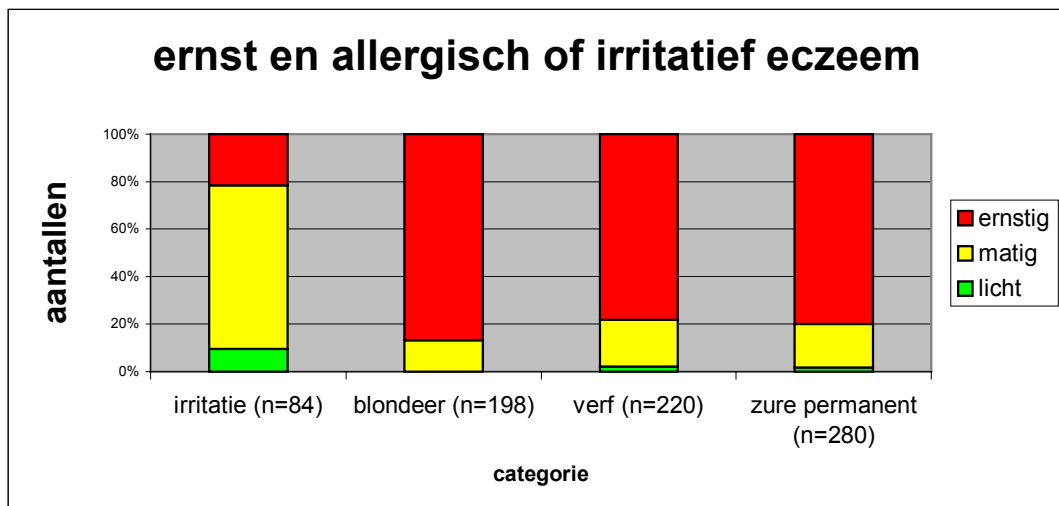
Grafiek 16

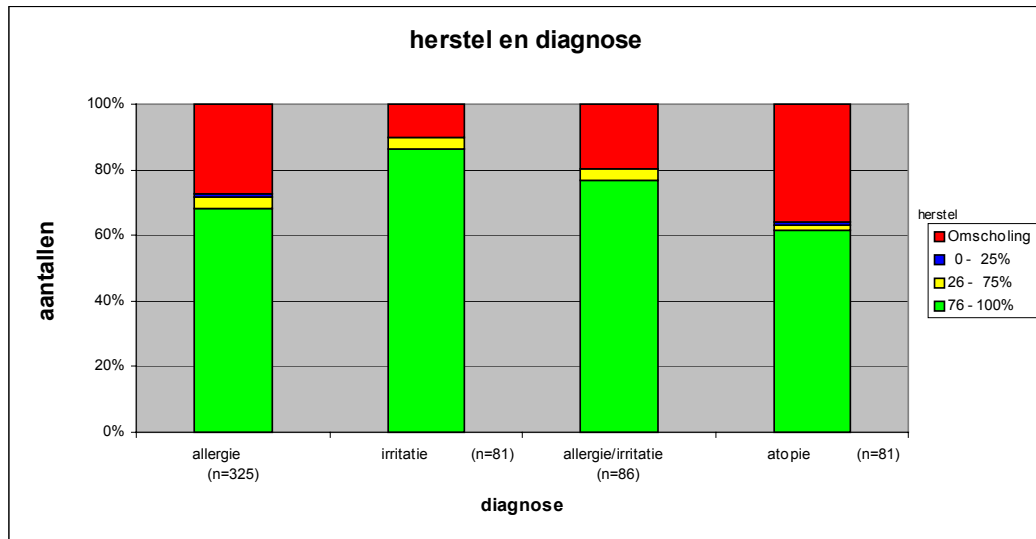
Grafiek 17

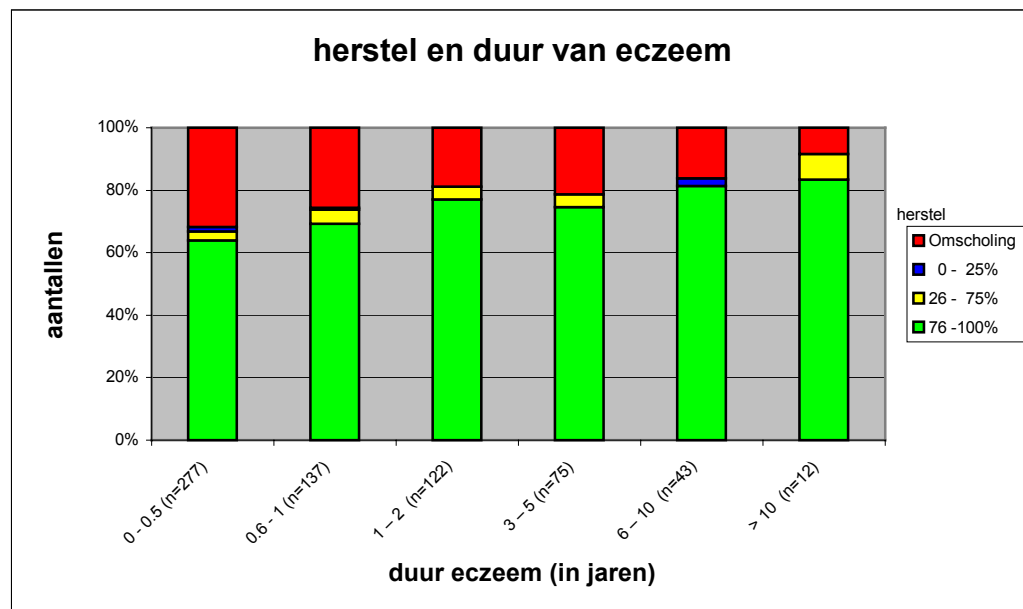
Grafiek 17a

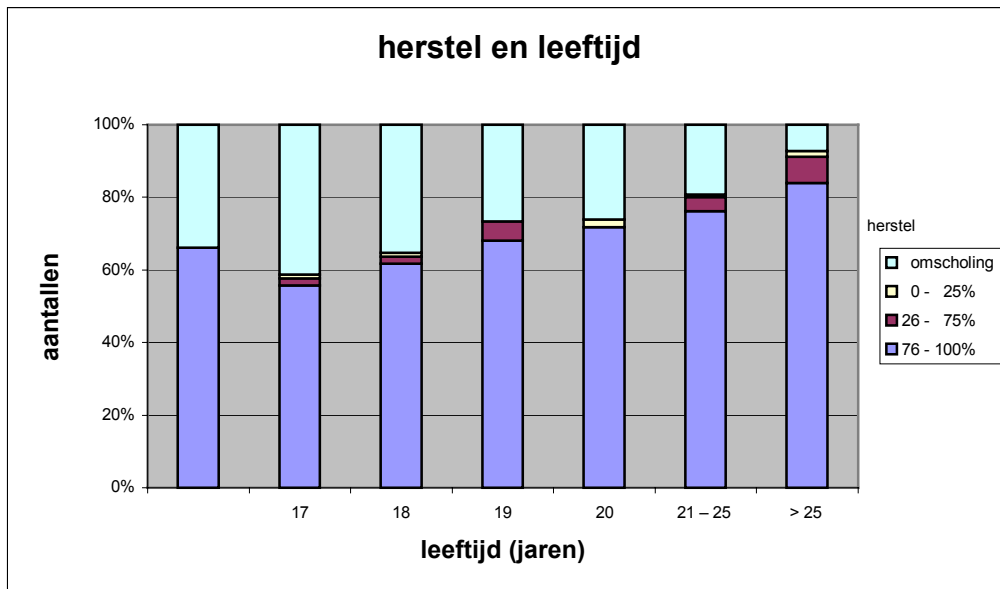
Grafiek 18

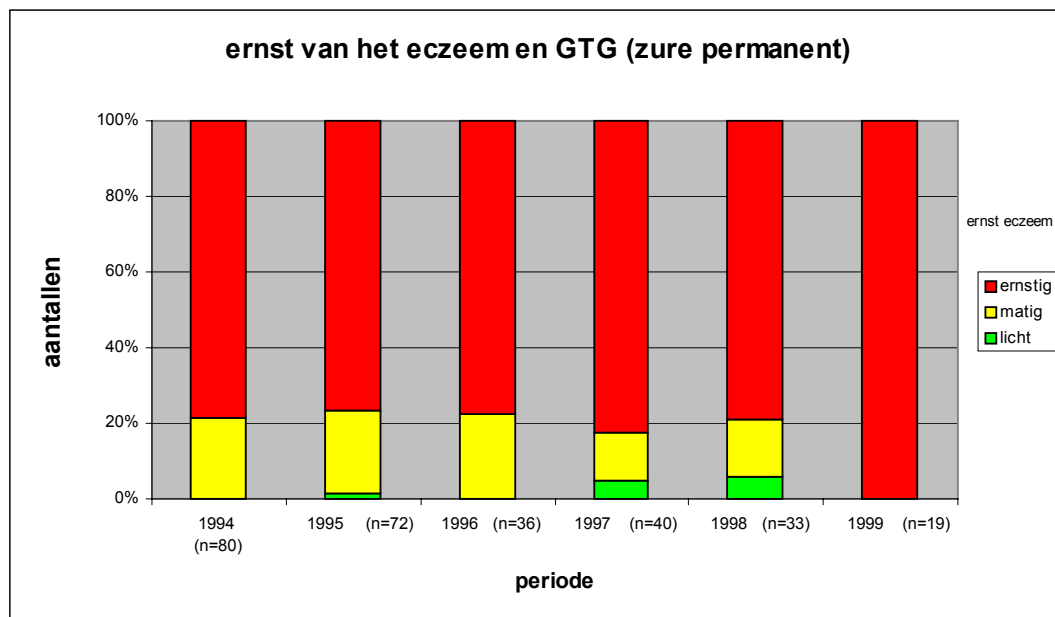
Grafiek 19

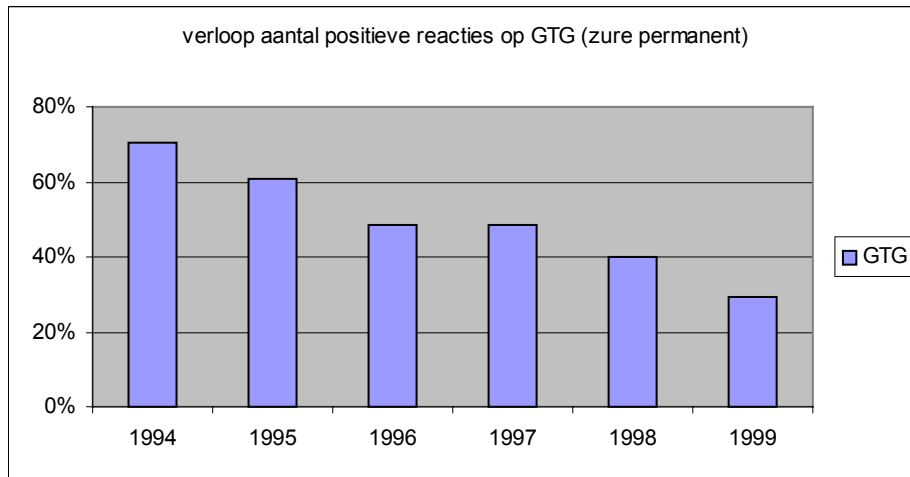
Grafiek 20 (n=666)

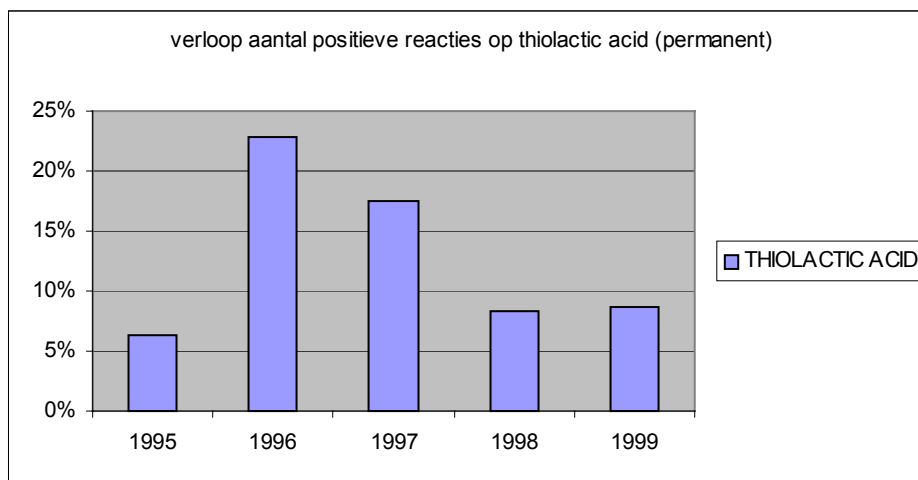
Grafiek 21

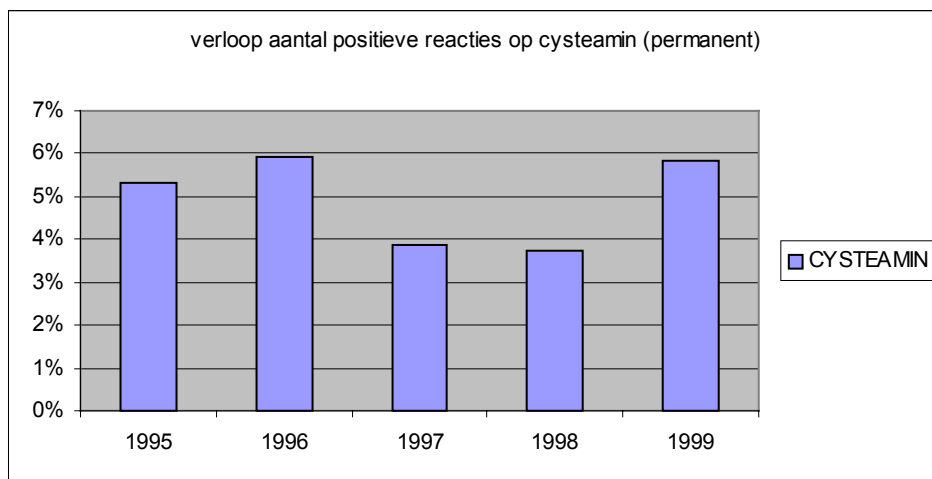
Grafiek 22 (n=691)

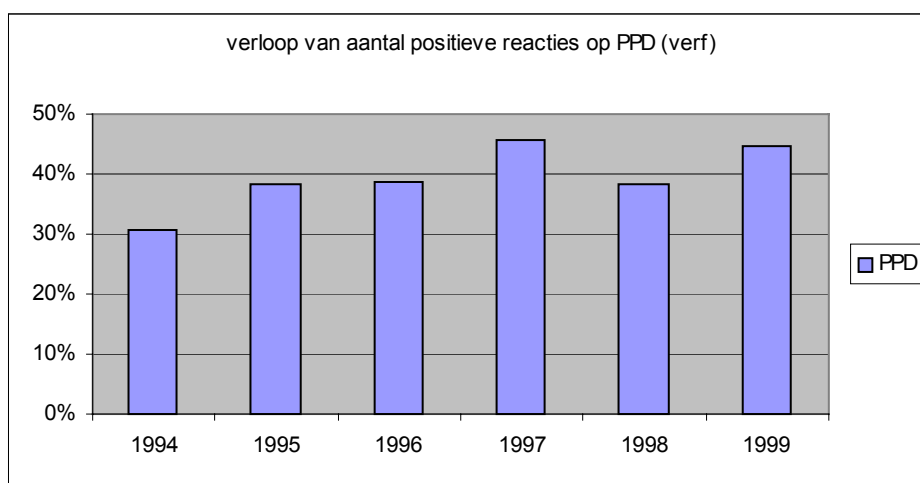
Grafiek 23 (n=691)

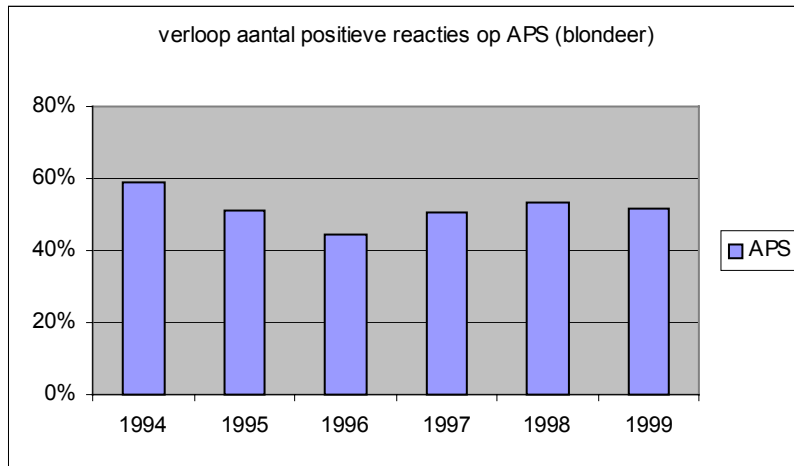
Grafiek 24 (n=691)

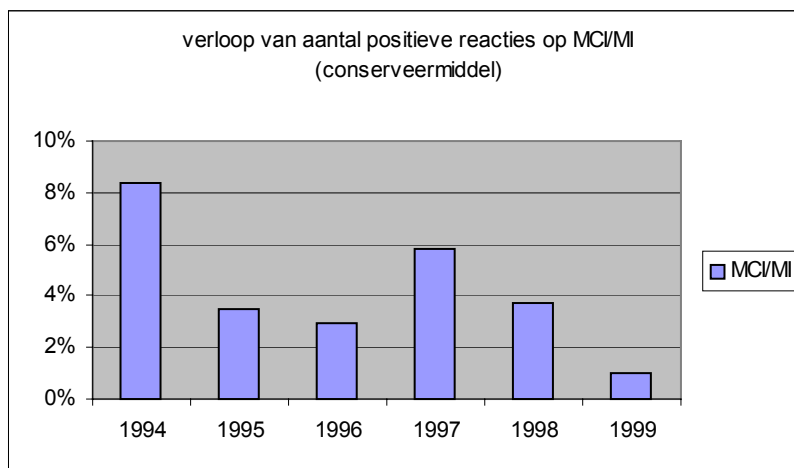
Grafiek 25 (n=691)

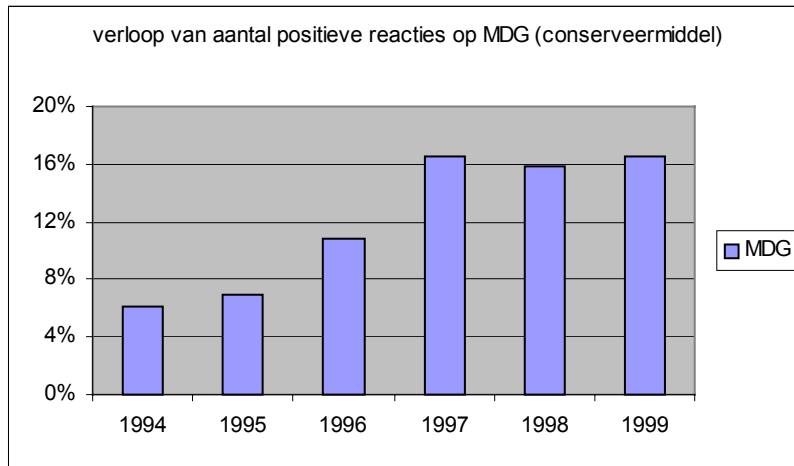
Grafiek 26 (n=691)

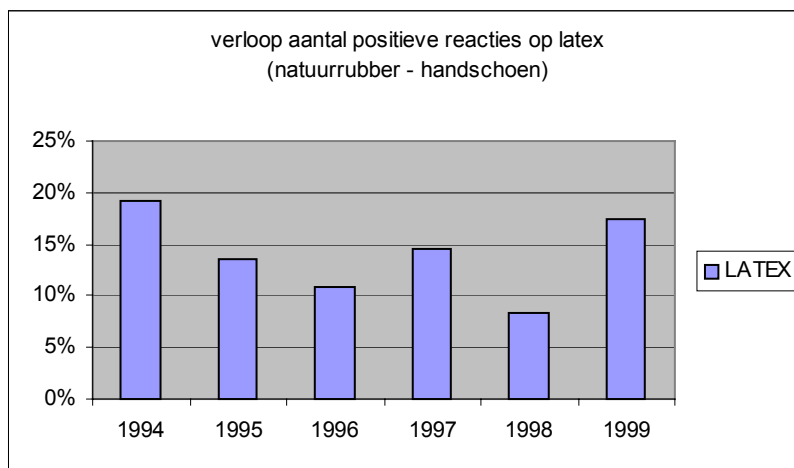
Grafiek 27 (n=691)

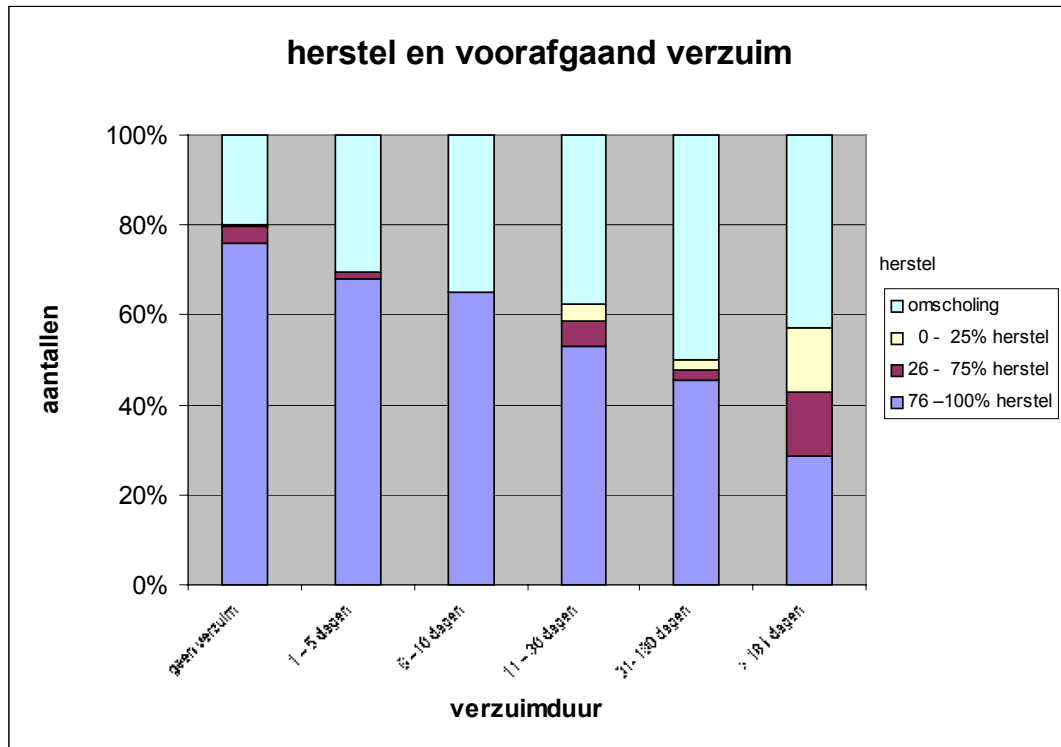
Grafiek 28 (n=691)

Grafiek 29 (n=691)

Grafiek 30

BIJLAGE 2

Enquêteformulier en Absolute scores

In deze bijlage wordt alleen het enquêteformulier voor kapperswerkgevers gepresenteerd, aangezien deze het meest uitgebreid was. De formulieren die zijn gebruikt voor kappersleerlingen en kapsters kwamen sterk overeen met die voor werkgevers, maar waren iets minder uitgebreid.

Na het volledige formulier, worden de absolute scores van de enquêtes onder leerlingen, kapsters en werkgevers gepresenteerd.

Vragenlijst Kapperseczeem

voor kapperswerkgevers

We willen u vragen deze vragenlijst zo volledig mogelijk in te vullen. Waarschijnlijk neemt dit enige tijd in beslag (\pm 1 uur), zodat het moeilijk tussen het werk door te doen is.

Neemt u de lijst dan alstublieft mee naar huis en vul hem daar in alle rust in. Voor enkele vragen is het misschien nodig om deze toch in de salon in te vullen (b.v. voor het invullen van de precieze namen van de producten die u gebruikt).

Deze vragenlijst is zowel bedoeld voor werkgevers die wél meewerken in de salon als voor werkgevers die niet meewerken in de salon. Als u *niet* meewerkt in de salon, kunt u een groot deel van de vragen overslaan.

Ook als u nog nooit eczeem of andere huidklachten heeft gehad is het erg belangrijk om deze vragenlijst in te vullen en terug te sturen! Als alleen mensen mét klachten de enquête terug sturen, ontstaat nl. een verkeerd beeld van de situatie in de praktijk!

Bij deze vragenlijst zit een tweede vragenlijst, met kleurenfoto's van verschillende huidklachten. We vragen u vriendelijk ook deze lijst in te vullen **indien u op dit moment huidklachten heeft**.

U kunt de enquête terugsturen met behulp van de bijgesloten retour-enveloppe.

Alvast hartelijk bedankt voor de moeite!!

Jeroen Terwoert

*Chemiewinkel – Onderzoeks- en
Adviescentrum Chemie, Arbeid & Milieu –
Universiteit van Amsterdam*

*Postbus 20242
1000 HE Amsterdam
tel. 020 – 525 5607
fax. 020 – 525 5615
E-mail: j.terwoert@chem.uva.nl*

Henk van der Walle

*Centrum voor Huid en Arbeid
(‘Kapperspoli’)*

*Wagnerlaan 55
6815 AD Arnhem
tel. 026 – 3787815
fax. 026 – 3787812
E-mail: huidenarbeid@euronet.nl*

A. Algemene gegevens

(Deze enquête zal vertrouwelijk worden behandeld. De onderzoekers vragen uw naam en adres om in geval van onduidelijkheden contact op te kunnen nemen).

Naam: mw./dhr.....

Adres:.....

Postcode/ Woonplaats:

Telefoon:

Geboortedatum:

(uw leeftijd is van belang in verband met het onderzoek naar huidklachten!)

Naam kapsalon:

Adres:

Postcode/Woonplaats:

Telefoon:

Aantal kap(st)ers in uw salon:.....

B. Opleiding & Werkkring

1. Welke vorm van onderwijs heeft u gevolgd?

BOL – Beroepsopleidende leerweg (vroeger: MDGO-UV) (4 d. school/ 1 dag werken)

BBL – Beroepsbegeleidende leerweg (vroeger: leerlingwezen) (1 d. school/ 4 dagen werken)

2. Hoe lang geleden heeft u de opleiding afgerond?

0 – 6 maanden

7 – 12 maanden

1 – 2 jaar

3 – 5 jaar

6 – 10 jaar

langer dan 10 jaar:

3. Heeft u voordat u met de opleiding begon al in een kapsalon gewerkt? (b.v. weekend- of vakantiewerk)

ja

nee

Zo ja, hoe lang?

4. Hoe veel uur per week werkt u zelf in de kapsalon?

..... uur

verdeeld over dagen

C. Werkzaamheden

1. Kunt u aangeven welke werkzaamheden u verricht, en kunt u schatten *hoe vaak* per dag (of per week) u dit gemiddeld doet, en hoe veel tijd gemiddeld met elke werkzaamheid gemoeid is?

<u>Wassen</u>	... x per dag/week	en uur per dag/week*
<u>Permanenten:</u>			
Klaarmaken vloeistof	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
Opbrengen	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
Uitspoelen	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
Uithalen rollers	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<u>Blondeerbehandeling:</u>			
Klaarmaken blondeer	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
Opbrengen	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
Uitspoelen	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<u>Verven:</u>			
Klaarmaken verf	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
Opbrengen	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
Uitspoelen	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<u>Kleurspoeling</u>	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<u>Knippen</u>	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<i>Droog knippen</i>	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<i>Nat knippen</i>	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<i>Knippen na verven</i>	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<i>Knippen na permanent</i>	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<u>Stylen</u>	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
<u>Föhnen</u>	... x per dag/week*	en uur per dag/week*
Overig: x per dag/week*	en uur per dag/week*

* *doorhalen wat niet van toepassing is*

2. Hoe vaak per werkdag wast u gemiddeld uw handen?

keer.

Hoe vaak met zeep?

..... keer

Hoe vaak zonder zeep?

..... keer

D. Producten

Kunt u voor de werkzaamheden die u **zelf** verricht aankruisen welke (soorten) producten u daarbij het meest gebruikt?

a. Als u permanent, welke producten gebruikt u dan?

	Soms	Meestal	Altijd
Permanenten: <i>(vul s.v.p. de leverancier en de naam van het product in)</i>			
1. Leverancier/Merk:..... Naam product:.....			
2. Leverancier/Merk:..... Naam product:.....			
3. Leverancier/Merk:..... Naam product:.....			

b. Als u blondeert, welke producten gebruikt u dan?

	Nooit	Soms	Meestal/Altijd
Blonderen: - Blondeerpoeder			
- Blondeer-‘stuifvrij’			
Leverancier/merk en naam van de blondeerproducten die u gebruikt:			
1. Leverancier/ merk: Naam product:			
2. Leverancier/ merk: Naam product:			

c. *Als u haar verft, welke producten gebruikt u dan?*

	Nooit	Soms	Meestal/Altijd
Verven:			
- Haarverf – permanent			
- Haarverf – semi-permanent			
- Kleurspoelingen			
- Haarverf – plantaardig			

Leverancier/merk en naam van de verven die u gebruikt:

1. Leverancier/ merk: Naam product:
2. Leverancier/ merk: Naam product:
3. Leverancier/ merk: Naam product:
4. Leverancier/ merk: Naam product:

d. *Welke producten gebruikt u bij styling/conditioning?*

	Nooit	Soms	Meestal/Altijd
Styling/Conditioning:			
- Haarspray – spuitbus			
- Haarspray – pompverstuiver			
- Gels, waxes, mousses e.d.			

Leverancier/merk en naam van de stylingproducten die u gebruikt:

1. Leverancier/ merk: Naam product:
2. Leverancier/ merk: Naam product:
3. Leverancier/ merk: Naam product:
4. Leverancier/ merk: Naam product:

4. Zijn de klachten plotseling erger geworden? ja nee

Zo ja, wanneer?

Vóór de opleiding

In het eerste half jaar van de opleiding

In het tweede half jaar van de opleiding

Later in de opleiding

Na de opleiding: na jaar.

5. Heeft u zich vanwege dit hand/arm eczeem ziek moeten melden? ja nee

Zo ja, hoe lang per keer en hoe vaak? (s.v.p. "aantal dagen" aankruisen en "aantal keer" omcirkelen)

0 – 5 dagen	1x	2x	3x	4x	5x
6 – 10 dagen	1x	2x	3x	4x	5x
11 – 30 dagen	1x	2x	3x	4x	5x
1 – 6 maanden	1x	2x	3x	4x	5x
7 – 12 maanden	1x	2x	3x	4x	5x
Langer	1x	2x	3x	4x	5x

6. Heeft u het afgelopen jaar op één van de onderstaande manieren vrije tijd gebruikt of nodig gehad om uw huid rust te gunnen?

Vrije dag(en) opgenomen. Hoe vaak? keer

Weekend nodig gehad. Hoe vaak? keer.

Anders: Hoe vaak? keer

Geen van alle.

7. Kunt u aangeven hoe veel dagen u het afgelopen jaar in totaal *niet* heeft gewerkt in verband met hand- of arm-eczeem? (dus: ziekteverzuim plus vrije dagen etc.).
..... dagen.

8. Knipt u rechts- of linkshandig? (indien van toepassing) rechts links

9. Aan welke hand is het eczeem begonnen? links rechts beide

10. Heeft u ook op andere plaatsen last van eczeemachtige aandoeningen?
ja nee

Zo ja, waar? pols onderarm gezicht
 hals oren elders.....

11. Bent u voor het eczeem onder behandeling (geweest)?
ja nee

Zo ja, bij wie?

Huisarts

Dermatoloog

Arbodienst/ Bedrijfsarts

Kapperspoli

.....

Verder met deel H op pagina 14 a.u.b.!

Vraag 12 t/m 17 **alléén** voor diegenen die vraag G1 op pag. 9 met "Nee" hebben ingevuld!:

12. Heeft u eerder tijdens of ná de opleiding eczeem gehad? ja nee

Zo nee, ga dan verder met vraag H 1 op blz. 14.

Zo ja, wanneer voor het eerst:

Het bestond al vóór de opleiding

Begonnen in het eerste half jaar van de opleiding

Begonnen in het tweede half jaar van de opleiding

Later in de opleiding begonnen

Tijdens werk als kapper begonnen: na jaar.

13. Hoe lang heeft u last gehad van dit eczeem?

.....

14. Heeft u zich vanwege het eczeem ziek moeten melden? ja nee

Zo ja, hoe lang per keer en hoe vaak? (s.v.p. "aantal dagen" aankruisen en "aantal keer" omcirkelen)

0 – 5 dagen	1x	2x	3x	4x	5x
6 – 10 dagen	1x	2x	3x	4x	5x
11 – 30 dagen	1x	2x	3x	4x	5x
1 – 6 maanden	1x	2x	3x	4x	5x
7 – 12 maanden	1x	2x	3x	4x	5x
Langer	1x	2x	3x	4x	5x

15. Heeft u het afgelopen jaar op één van de onderstaande manieren vrije tijd gebruikt of nodig gehad om uw huid rust te gunnen?

Vrije dag(en) opgenomen. Hoe vaak? keer

Weekend nodig gehad. Hoe vaak? keer.

Anders: Hoe vaak? keer

Geen van alle.

16. Kunt u aangeven hoe veel dagen u het afgelopen jaar in totaal *niet* heeft gewerkt door hand- of arm-eczeem?
(dus: ziekteverzuim, 'opgeofferde' vrije dagen etc.) dagen.

17. Bent u voor het eczeem onder behandeling geweest? ja nee

Zo ja, bij wie?

Huisarts

Dermatoloog

Arbodienst/ Bedrijfsarts

Kapperspoli

.....

H. Luchtwegklachten & oogklachten

1. Heeft u wel eens last van irritaties aan de luchtwegen als gevolg van de werkzaamheden die u verricht? (b.v. niezen, hoesten, keelpijn) ja
neer

Zo nee, dan verder met vraag 3.

Zo ja, tijdens welke werkzaamheden:

Gebruik van blondeermiddelen

Gebruik van haarlak

Gebruik van permanent-producten

Gebruik van haarverven

Anders, n.l.

2. Hebben de luchtwegklachten bij u wel eens geleid tot ziekteverzuim? ja
neer

3. Heeft u wel eens last van irritaties aan de ogen als gevolg van de werkzaamheden die u verricht? ja nee

Zo nee, dan verder met vraag 1 1.

Zo ja, tijdens welke werkzaamheden:

Gebruik van blondeermiddelen

Gebruik van haarlak

Gebruik van permanent-producten

Gebruik van haarverven

Anders, n.l.

4. Hebben de oogklachten bij u wel eens geleid tot ziekteverzuim? ja
neer

I. Maatregelen om gezondheidsklachten te voorkómen

Huidbescherming

1. Gebruikt u voor en/of na het werk een beschermende/ verzorgende crème voor uw handen?

ja nee

Zo ja, welke?

2. Draagt u sierraden (ringen, armband) aan handen of onderarmen tijdens het werk?

ja nee

3. Draagt u wel eens beschermende handschoenen tijdens werkzaamheden?

ja nee

Zo ja, tijdens welke, en hoe vaak?

<u>Wassen</u>	Vaak	Soms	Nooit
---------------	------	------	-------

Permanenten:

Klaarmaken vloeistof	Vaak	Soms	Nooit
----------------------	------	------	-------

Opbrengen	Vaak	Soms	Nooit
-----------	------	------	-------

Uitspoelen	Vaak	Soms	Nooit
------------	------	------	-------

Uithalen rollers	Vaak	Soms	Nooit
------------------	------	------	-------

Blondeerbehandeling:

Klaarmaken vloeistof	Vaak	Soms	Nooit
----------------------	------	------	-------

Opbrengen	Vaak	Soms	Nooit
-----------	------	------	-------

Uitspoelen	Vaak	Soms	Nooit
------------	------	------	-------

Verven:

Klaarmaken vloeistof	Vaak	Soms	Nooit
----------------------	------	------	-------

Opbrengen	Vaak	Soms	Nooit
-----------	------	------	-------

Uitspoelen	Vaak	Soms	Nooit
------------	------	------	-------

<u>Kleursoepeling</u>	Vaak	Soms	Nooit
-----------------------	------	------	-------

<u>Knippen</u>	Vaak	Soms	Nooit
----------------	------	------	-------

Nat knippen	Vaak	Soms	Nooit
-------------	------	------	-------

Knippen na verven	Vaak	Soms	Nooit
-------------------	------	------	-------

Knippen na permanent	Vaak	Soms	Nooit
----------------------	------	------	-------

<u>Stylen</u>	Vaak	Soms	Nooit
<u>Föhnen</u>	Vaak	Soms	Nooit
Overig:	Vaak	Soms	Nooit

4. Als u géén handschoenen gebruikt, wat is daarvan dan meestal de reden?
(meer dan 1 antwoord mogelijk)

- Niet beschikbaar
- Niet goed mee te werken (b.v. te dik)
- Zit niet lekker (b.v. veroorzaakt transpireren)
- Geen tijd om aan/uit te doen
- Klant wil het niet
- Het is volgens mij niet nodig
- Anders, n.l.

5. Welk type handschoen gebruikt u?

- Gebruik geen handschoenen
- ‘Chirurgische handschoenen’ (latex/ rubber)
- Vinyl (PVC)
- ‘Plastic’ (PE – polyethyleen)
- Handschoen die bij de verpakking zit
- Overige, n.l.
- Weet niet.

6. Geven de leveranciers van kappersproducten u informatie over het type handschoen dat u moet gebruiken? (b.v. op de verpakking)

ja nee

7. Geven de leveranciers van kappersproducten u voldoende informatie over wanneer (bij welke handelingen) en hoe u deze moet gebruiken?

ja nee

8. Als u handschoenen gebruikt, gebruikt u deze dan éénmalig of meermalig?

Altijd éénmalig (d.w.z. wegwerphandschoenen)

Altijd meermalig

Hangt af van de werkzaamheid:

Eénmalig bij:

Meermalig bij:

9. Als u handschoenen meermalig gebruikt, neemt u dan maatregelen om te voorkomen dat ze aan de binnenkant vervuild raken?

(b.v. eerst afspoelen vóóordat u ze uitdoet)

ja nee

Wat doet u gewoonlijk na het gebruik van handschoenen?

Alleen uittrekken

Schoonmaken na het uittrekken

Uittrekken en binnenstebuiten keren

Anders:

Maatregelen ten aanzien van producten

10. Is er in uw kapsalon wel eens op andere producten overgeschakeld omdat er huidproblemen of problemen met luchtwegen of ogen waren?

ja nee

Zo ja, in welke gevallen:

Permanenvloeistoffen *Nieuw*
product * :

Blondeermiddelen *Nieuw*
product * :

Haarverven *Nieuw*
product * :

Haarlak *Nieuw*
product * :

Shampoos *Nieuw*
product * :

Anders: *Nieuw*
product * :

* Noem a.u.b. het *merk* én de *naam* van het product (en indien bekend: het soort product, b.v. “stuifvrij blondeermiddel”)

11. Welke van de volgende producten worden bij u gebruikt, en zo nee, waarom niet?

- Minder schadelijke permanent (b.v. "zuurvrij")
Ja, n.l.: (merk/ naam product)
Nee, want.....
- Niet-stuivend blondeermiddel (korrels, vloeistof, pasta, ...)
Ja.
Nee, want.....
- Haarlak in pompverstuiver in plaats van spuitbus
Ja.
Nee, want.....
- Alternatieve haarverven (b.v Henna)
Ja, de volgende:
Nee, want.....
- Nieuwe verpakkingen, b.v. een afgepaste hoeveelheid voor één behandeling, die *in* de verpakking gemengd kan worden ('doordruksysteem')
Ja, de volgende:
Nee, want.....
- Andere voorbeelden?
Ja, de volgende:
Nee.

Werkplanning & Werkverdeling

12. Is in uw salon ooit de taakverdeling gewijzigd naar aanleiding van huidklachten? (b.v.: onderling verdelen van het aantal wasbehandelingen)

Ja.
Nee, want

13. Wordt in uw kapsalon het haar geknipt *vóór* het geverfd wordt? (d.w.z.: minder contact van de handen met haarverf).

Ja.
Nee, want.....

14. Is er in uw kapsalon een aparte ruimte ('chemiehoek') waar permanentvloeistoffen, blondeermiddelen en haarverven worden aangemaakt voor de behandeling?

- Ja.
- Nee.

Zo ja, is deze werkplek voorzien van plaatselijke afzuiging?

- Ja.*
- Nee.*

15. Zijn er in uw kapsalon nog andere maatregelen genomen om huidklachten of klachten aan de luchtwegen of ogen te voorkómen?

.....

.....

.....

16. Vindt u dat in de opleiding voldoende aandacht wordt besteed aan het voorkómen van huidklachten?

- ja
- nee

18. Zoudt u behoefte hebben aan meer informatie over het voorkómen van huidklachten? (*meer antwoorden mogelijk*)

- Nee.
- Ja, van de leverancier (op de verpakking b.v.)
- Ja, van de Anko
- Ja, via cursussen
- Ja, via de Arbodienst.

K. Nog enkele vragen speciaal over uw medewerkers en uw salon:

Huidklachten/ziekteverzuim

1. Hoe veel kap(st)ers werken er in uw salon?
.....fulltimers parttimers

2. Zijn er de laatste 3 jaar gevallen van eczeem geweest onder kap(st)ers in uw salon?

Ja, bij personen.
Nee.

3. Zo ja, heeft dit geleid tot ziekteverzuim?

Ja, bij personen.
Nee.

4. Zo ja, wat was de duur van dit verzuim in het algemeen (per geval)?
0 – 5 dagen
6 – 10 dagen
11 – 30 dagen
1 – 6 maanden
7 – 12 maanden
Langer

5. Is dit verzuim gemeld bij de Arbodienst (b.v. Commit Arbo)?
ja nee

6. Kunt u aangeven hoe veel ziekteverzuim-dagen uw kapsalon het afgelopen jaar *in totaal* heeft gehad in verband met hand- of arm-eczeem?
..... dagen.

7. Hebben in uw kapsalon de laatste 3 jaar kap(st)ers het vak moeten verlaten als gevolg van (terugkerende) huidklachten?

Ja, personen.
Nee.

8. Zijn in uw kapsalon de laatste 3 jaar kap(st)ers in de WAO terecht gekomen als gevolg van (terugkerende) huidklachten?

Ja, personen.

Nee.

Beschermende Maatregelen

9. Bestaat er in uw kapsalon een “beleid” om altijd de minst schadelijke producten te gebruiken?

ja nee

10. Krijgt u voldoende informatie over de producten om zo’n “beleid” mogelijk te maken?

ja nee

Zo nee, van wie zou er meer informatie/ondersteuning moeten komen?

Van de leverancier

Van de ANKO

Van de Arbodienst

Anders, n.l.:

11. Heeft u ooit overwogen bepaalde handelingen niet meer aan te bieden aan de klant in verband met de risico’s voor het personeel? (b.v. blonderen).

Ja, de volgende

Uitgevoerd? ja/nee

Nee,

want.....

12. Voldoet de ventilatie in uw kapsalon aan de TNO-eisen, die ook in de CAO voor het kappersbedrijf zijn opgenomen?

ja nee weet niet

Tot slot uw mening over enkele onderwerpen

1. Handeczeem komt vaak voor in het kappersvak
ja / nee
2. Door handeczeem moet het kappersvak meestal worden verlaten
ja / nee
3. Wat doet u als een werknemer of uzelf eczeem aan uw handen heeft?
 luisteren naar collega's
 wat halen bij de drogist
 naar de huisarts
 naar de homeopaat
 naar de bedrijfsarts/arbodienst
 naar de dermatoloog
 naar de Kapperspoli
4. Kent u de Kapperspoli?
ja / nee
Zo ja, was u:
 zeer tevreden
 tevreden
 matig tevreden
 slecht tevreden
5. Hoe vaak heeft u contact met de arbodienst?
 nooit
 1 – 2 keer per jaar
 3 – 10 keer per jaar
 vaker
6. De contacten (vraag 5) gingen over de volgende onderwerpen
 begeleiding van zieke medewerkers
 risico inventarisatie
 contract / financiën
 voorlichting / advies veiliger werken

7. Was u tevreden over het contact met de arbodienst?

ja / nee

Zo ja, was u:

zeer tevreden

tevreden

matig tevreden

slecht tevreden

8. Meldt u elk ziekteverzuim bij de arbodienst?

ja / nee

9. Vindt u dat u voldoende kennis heeft om handeczeem te voorkomen?

ja / nee

10. Heeft u nog speciale opmerkingen?

.....

.....

Uitwerking Enquête 40 Leerlingkappers

Aantal medewerkers in de salon (n = 38)

Niet ingevuld	14
0 – 5	16
6 – 10	6
11 – 20	2
> 20	-

B1 – Onderwijsvorm (n = 40)

BOL	31
BBL	7
Dagschool	2

Leeftijd (n = 39)

< 20	34
20-30	3
> 30	2

Geslacht (n = 40)

Man	2
Vrouw	38

B3 Wanneer onderwijs gestart (n = 39)

0 – 6 maanden	19
7 – 12 maanden	4
1 – 2 jaar	14
3 – 5 jaar	2
6 – 10 jaar	-
> 10 jaar	-

B4 Eerder in kapsalon gewerkt? (n = 37)

Wel:	15
<i>0 - 6 maanden</i>	<i>10</i>
<i>7 - 12 maanden</i>	<i>1</i>
<i>1 - 2 jaar</i>	<i>3</i>
<i>> 2 jaar</i>	<i>1</i>
Niet	22

B5 Hoe veel uur per week werkt u of loopt u stage in een kapsalon? (n = 40)

Niet	7
1 – 10 uur	22
10 – 20 uur	3
20 – 30 uur	3
30 – 40 uur	5
> 40 uur	-

C 1 Frequentie en tijdsduur werkzaamheden

# keer	Niet	< 10x	10 – 20 x	> 20 x
<i>Wassen, per dag (n = 35)</i>	1	25	5	4
<i>Permanenten, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 36)	8	27	1	-
- Opbrengen (n = 36)	6	29	1	-
- Uitspoelen (n = 36)	3	31	2	-
- Uithalen rollers (n = 36)	2	32	2	-
<i>Blonderen, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 35)	11	22	2	-
- Opbrengen (n = 35)	9	24	2	-
- Uitspoelen (n = 36)	6	28	2	-
<i>Verven, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 34)	10	17	5	2
- Opbrengen (n = 34)	5	21	6	2
- Uitspoelen (n = 35)	3	24	6	2
<i>Kleursoeling, per week (n = 33)</i>	10	20	3	-
<i>Knippen, per dag (n = 35)</i>	7	26	2	-
Nat knippen (n = 35)	7	26	2	-
Knippen na verven, <i>p. week</i> (n = 32)	14	16	2	-
Knippen na permanent, <i>p. week</i> (n = 32)	14	16	2	-
<i>Stylen, per dag (n = 33)</i>	17	14	2	-
<i>Föhnen, per dag (n = 35)</i>	7	25	3	-
<i>Overig: watergolf (n = 4)</i>	-	4	-	-

C2 Hoe vaak handen wassen per dag?

	Totaal (n = 38)	Met zeep (n = 40)
< 5	4	19
5 – 10	24	17
10 – 15	5	1
> 15	5	3

Uitschieter: 40x (1 maal genoemd)

D Producten

	Nooit	Soms	Altijd
GTG houdend permanent			
GTG vrij (ATG houdend) permanent)			

	Nooit	Soms	Meestal/altijd
Blondeerpoeder	11	2	11
Stuifvrij blondeer	4	3	14

	Nooit	Soms	Meestal/altijd
Haarverf – permanent	1	3	22
Haarverf – semi-permanent	8	5	3
Kleursoelingen	3	9	9
Plantaardig	10	5	4

	Nooit	Soms	Meestal/Altijd
Haarspray – spuitbus	2	7	19
Haarspray – pompverstuiver	4	7	21
Gels, waxes, mousses	-	5	24

E 1 Kapperswerk elders (n = 40)

Nee	17
Ja, alleen knippen	14
Ja, ook permanent, blondeer etc.	9

E2 Ander werk? (n = 40)

Nee	38
Ja, manicure	-
Ja, nagelstyliste	-
Ja, schoonheidsspecialiste	2

E3 Hobby's met blootstelling? (n = 40)

Nee	39
Ja,	1

F Klachten in het verleden (atopie-screening)

F1 Atopie 'algemeen'

	Ja	Nee	Weet niet
Als baby eczeem of dauwworm (n = 39)	2	34	3
Eczeem in plooiën van knie/ elleboog (n = 39)	4	34	1
Eczeem a/d handen vóór kappersopleiding (n = 40)	2	38	
Hooikoorts of astma (n = 39)	4	35	
Overgevoeligheid voor huisstof of dieren (n = 38)	3	35	
Andere overgevoeligheid* (n = 37)	4	29	4

* Nikkel 4x; Parfum 1x; Cobalt 1x

F2 Huiduitslag onder ringen, horloges, oorbellen etc.? (n = 39)

Ja	20
Nee	19
Huiduitslag cosmetica (# ja):	10

G1 Op dit moment hand- of arm-eczeem (n = 40)

Ja	4 (incl. 'wel een droge rode huid': 6)
Nee	36
Huidscreening ingevuld	28

G2 Hoe lang al dit eczeem: paar weken: 1x; paar maanden: 1x; 1 jaar: 1x;
"Zo lang ik leef": 1x

G3 Ook eerder al eczeem?

Nee	2
Ja:	2
Al vóór de opleiding	2
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	
Later in de opleiding	
Na de opleiding:	

G4 Klachten plotseling erger geworden?

Nee	3
Ja:	1
Al vóór de opleiding	
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	
Later in de opleiding	1
Na de opleiding:	

G5 Ziek gemeld n.a.v. het huidige eczeem?

Nee	4				
Ja	-				
	1x	2x	3x	4x	5x
0 – 5 dagen					
6 – 10 dagen					
11 – 30 dagen					
1 – 6 maanden					
7 – 12 maanden					
Langer					

G6 Vrije tijd e.d. gebruikt?

Vrije dagen	
Weekend	1
Anders	
Geen van alle	3

G7 Hoe veel dagen totaal niet gewerkt i.v.m. eczeem i.h. afgelopen jaar?

0	4
1 – 5	
6 – 10	
10 – 20	
> 20	

G8 Links/ Rechthandig knippen

Links	1
Rechts	3

G9 Eczeem begonnen aan:

Linkerhand	1
Rechterhand	
Beide	3

G10 Andere plekken met eczeem?

Nee	2
Ja:	2
Pols	
Onderarm	1
Hals	
Gezicht	1
Oren	
Elders	1

G11 Onder behandeling geweest?

Nee	2
Ja:	2
Huisarts	
Dermatoloog	2
Arbodienst/Bedrijfsarts	
Kapperspoli	
Anders:	

G12 Eerder tijdens of na de opleiding eczeem gehad? (n = 36; 40-4)

Nee	29
Niet ingevuld	4
Ja:	3
Al vóór de opleiding	2
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	1
Later in de opleiding	
Na de opleiding:	

G14 Ziek gemeld vanwege dit eczeem?

Nee	3				
Ja	-				
	1x	2x	3x	4x	5x
0 – 5 dagen					
6 – 10 dagen					
11 – 30 dagen					
1 – 6 maanden					
7 – 12 maanden					
Langer					

G15 Vrije tijd e.d. gebruikt?

Vrije dagen	
Weekend	1
Anders	
Geen van alle	2

G16 Hoe veel dagen totaal niet gewerkt i.v.m. eczeem i.h. afgelopen jaar?

0	3
1 – 5	
6 – 10	
10 – 20	
> 20	

G17 Onder behandeling geweest?

Nee	-
Ja:	3
Huisarts	2
Dermatoloog	1
Arbodienst/Bedrijfsarts	
Kapperspoli	
Anders:	

H1 Luchtwegklachten? (n = 37)

Nee	26
Ja	11
Blondeer	7
Haarlak	4
Permanent	1
Haarverf	1
Anders	

H2 Ziekteverzuim t.g.v. luchtwegklachten?

Nee	11
Ja	-

H3 Oogklachten?(n=37)

Nee	25
Ja	12
Blondeer	6
Haarlak	3
Permanent	10
Haarverf	8
Anders	

H4 Ziekteverzuim t.g.v. oogklachten?

Nee	12
Ja	-

Maatregelen huidbescherming

I1 Gebruik van verzorgende crème?(n=40)

Ja	28
Nee	12

I2 Dragen van sieraden tijdens het werk?(n=39)

Ja	34
Nee	5

13 Draagt u wel eens handschoenen tijdens werkzaamheden? (n=39)

Ja	37
Nee	2

Zie onder voor details.

14 Zijn er altijd voldoende handschoenen beschikbaar in de salon? (n=40)

Ja	34
Nee	1
Niet ingevuld	5

Handschoenen dragen tijdens werkzaamheden (bij 13):

	Vaak	Soms	Nooit
<i>Wassen (n=39)</i>	-	5	34
<i>Permanenten:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n=33)	-	3	30
- Opbrengen (n=34)	9	7	18
- Uitspoelen (n=35)	5	5	25
- Uithalen rollers (n=36)	3	5	28
<i>Blonderen:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n=30)	3	3	24
- Opbrengen (n= 32)	23	3	6
- Uitspoelen (n= 33)	10	3	20
<i>Verven:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n= 31)	2	2	27
- Opbrengen (n= 34)	30	3	1
- Uitspoelen (n= 37)	18	9	10
<i>Kleursoeling (n= 31)</i>	24	5	2
<i>Knippen</i>	-	-	35
Nat knippen	-	-	35
Knippen na verven	-	-	33
Knippen na permanent	-	-	33
<i>Stylen</i>	-	-	31
<i>Föhnen</i>	-	-	32

Overig: Watergolven: 1x vaak; 1x nooit.

15 Wat is meestal de reden om géén handschoenen te gebruiken?

Niet beschikbaar	7
Niet goed mee te werken (b.v. te dik)	18
Zit niet lekker (b.v. transpireren)	19
Geen tijd om uit/aan te doen	8
Klant wil het niet	-
Werkgever wil het niet	-
Het is volgens mij niet nodig	13
Anders: "Gewoon vergeten"	2

16 Welk type handschoen gebruikt u?

Geen	-
Chirurgische (latex/ rubber)	15
Vinyl (PVC)	10
'Plastic' (PE/ polyethyleen)	18
Handschoen die bij de verpakking zit	9
Overige:	
Weet niet	4

17 Geven leveranciers van kappersproducten voldoende info over het type handschoen dat gebruikt moet worden? (n=37)

Ja	11
Nee	26

18 Geven leveranciers van kappersproducten voldoende info over wanneer (bij welke werkzaamheden) en hoe handschoenen gebruikt moeten worden? (n=37)

Ja	21
Nee	16

19 Als u handschoenen gebruikt: 1-malig of meermalig? (n=37)

Altijd éénmalig (wegwerp)	18
Altijd meermalig	6
Hangt af v.d. werkzaamheid	13

Eénmalig bij:

Permanent	2
Blonderen	-
Verven	4 ("donkere verf": 3x)
Wassen	-
Overig	1

110 Maatregelen genomen om vervuiling v.d. binnenkant te voorkómen?

Ja	12
Nee	-

Gewoonlijke werkwijze:

Alleen uittrekken	-
Schoonmaken na het uittrekken	5
Uittrekken en binnenstebuiten keren	7
Eerst schoonspoelen, dan uittrekken	5
Anders: Poederen	7

Producten:

*I 11 Wel eens producten vervangen i.v.m. huid-, luchtweg- of oogproblemen?
(n=39)*

Ja	5
Nee	32
Weet niet	2

Zo ja:

Permanentvloeistoffen	4
Blondeermiddelen	3
Haarverven	-
Haarlak	-
Shampoos	-
Overig	-

I 12 Welke (vervangende) producten gebruikt?

	Ja	Nee	Weet niet
Minder schadelijke permanent (b.v. zuurvrij) (n=34)	25	5	4
Niet-stuivend blondeermiddel* (n=36)	17	19	-
Haarlak in pompverstuiver (n=34)	25	9	-
Alternatieve haarverf (Henna)** (n=33)	4	29	-
Nieuwe verpakking (in verpakking te mengen) (n=35)	11	24	-
Andere v.b.?	-	32	-

* i.h.a. wel poeder. **: "Niet op tentamen gevraagd": 10x (dus: situatie op school beschreven?)

Werkorganisatie

*I 13 Taakverdeling wel eens gewijzigd n.a.v. huidklachten (b.v. verdelen wassen)
(n=30)*

Ja	3
Nee	27

I 14 Haar geknipt yóór het verven? (n=33)

Ja	10
Nee	14
Soms	9

I 15 Aparte 'Chemiehoek' voor aanmaken vloeistoffen? (n=33)

Ja	19
Nee	14

Zo ja, met plaatselijke afzuiging? (n=18)

Ja	6
Nee	12

*I 17 In opleiding voldoende aandacht voor het voorkómen van huidklachten?
(n=37)*

Ja	30
Nee	7

I 18 Behoeft e aan meer informatie over het voorkómen van huidklachten? (n=39)

Nee	26 (13 ja)
Ja, v.d. leverancier (b.v. op verpakking)	4
Ja, v.d. werkgever	2
Ja, v.d. vakbond	1
Ja, via cursussen	3
Ja, via de Arbodienst	2
Ja, via school	1

J. Meninge n

J1 Handeczeem komt veel voor in het kappersvak (n=38)

Ja	29
Nee	8
Weet niet	1

J2 Door handeczeem moet het kappersvak meestal worden verlaten (n=36)

Ja	22
Nee	14

J3 Wat doet u als u eczeem aan uw handen heeft?

Luisteren naar collega's	4
Wat halen bij de drogist	4
Naar de huisarts	31
Naar de homeopaat	-
Naar de bedrijfsarts/arbodienst	1
Naar de dermatoloog	6
Naar de Kapperspoli	3

J4 Kent u de Kapperspoli? (n=37)

Ja	1 (alleen van voorlichting op school)
Nee	36

Zo ja, was u:

Zeer tevreden	
Tevreden	
Matig tevreden	
Slecht tevreden	

J5 Weet u dat er voor u een arbodienst is? (n=36)

Ja	25
Nee	11

J6 Zo ja, weet u hoe u daar een afspraak kunt maken? (n=34)

Ja	11
Nee	13

J7 Weet u wat de arbodienst voor u kan doen? (n=39)

Ja	16
Nee	13

Zo ja:

Voorlichting over beschermende maatregelen	4
Begeleiding bij ziekte	7
Onderzoek naar veilig en gezond werken	12
Anders: "Controleren of je echt ziek bent"	1

J8 Bent u wel eens bij de bedrijfsarts op spreekuur geweest? (n=36)

Ja	2
Nee	34

Zo ja, was u

Zeer tevreden	-
Tevreden	2
Matig tevreden	-
Slecht tevreden	-

J9 Vindt u dat u voldoende kennis heeft om handeczeem te voorkomen? (n=37)

Ja	19
Nee	18

Opmerkingen:

- "Als je 3x per dag je handen insmeert kun je volgens mij al veel voorkomen. Niet te 'magere' zalf".
- "Er bestaan geen spullen om eczeem tegen te gaan".
- "Afwisselend werk doen".

Uitwerking Enquête Kappers nr. 1-76

Geslacht (n = 68)

Vrouw	Man	(Niet ingevuld)
66	2	(8)

Aantal medewerkers in de salon (n=67)

(Niet ingevuld)	(7)
1 – 5	39
6 – 10	22
11 – 20	6
> 20	-

B1 – Onderwijsvorm (n=69)

BOL	22
BBL	40
(Niet ingevuld)	(2)
Anders (dagschool)	7

Leeftijd (n=76)

< 20	2
20-30	60
> 30	14

B3 Wanneer onderwijs gestart (n=75)

(Niet ingevuld)	(1)
0 – 6 maanden	-
7 – 12 maanden	-
1 – 2 jaar	2
3 – 5 jaar	12
6 – 10 jaar	36
> 10 jaar	25

B4 Eerder in kapsalon gewerkt? (n=73)

Wel:	24
0 - 6 maanden	9
7 – 12 maanden	2
1 – 2 jaar	10
> 2 jaar	3
Niet	49

B5 Hoe veel uur per week werkt u?(n=75)

0 – 10 uur	1
11 – 20 uur	9
21 – 30 uur	13
31 – 40 uur	52
> 40 uur	-

C 1 Frequentie en tijdsduur werkzaamheden

# keer	Niet	< 10x	10 – 20 x	> 20 x
<i>Wassen, per dag (n = 73)</i>	1	43	29	-
<i>Permanenten, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 74)	9	52	12	1
- Opbrengen (n = 74)	6	53	13	2
- Uitspoelen (n = 74)	8	51	13	2
- Uithalen rollers (n = 74)	7	53	12	2
<i>Blonderen, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 74)	4	50	19	1
- Opbrengen (n = 73)	4	50	18	1
- Uitspoelen (n =)	10	50	12	1
<i>Verven, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 73)	4	25	34	10
- Opbrengen (n = 73)	4	28	31	10
- Uitspoelen (n = 73)	8	28	31	6
<i>Kleurspoeling, per week (n = 70)</i>	7	41	19	3
<i>Knippen, per dag (n = 72)</i>	-	11	60	1
Nat knippen (n = 72)	-	12	59	1
Knippen na verven, p. week (n = 70)	3	27	24	16
Knippen na permanent, p. week (n = 69)	2	48	16	3
<i>Stylen, per dag (n = 70)</i>	1	20	48	1
<i>Föhnen, per dag (n = 70)</i>	1	39	29	1
<i>Watergolf (n = 3)</i>	-	2	1	-
<i>Extensions, per dag (n=2)</i>	-	2	-	-
<i>Afwassen, per week (n=1)</i>	-	-	1	-
<i>Schoonmaken, per week (n=2)</i>	-	2	-	-

C2 Hoe vaak handen wassen per dag?

	Totaal (n=76)	Met zeep (n=75)
< 5	3	34
5 – 10	41	28
11 – 15	12	7
> 15	20	6

(één kapster: 40 keer; één: 30 keer)

D Producten

	nooit	Soms	Meestal/altijd
GTG houdend permanent			
GTG vrij (ATG houdend) permanent)			

	nooit	Soms	Meestal/altijd
Blondeerpoeder	5	13	32
Stuifvrij blondeer	9	9	37

	nooit	Soms	Meestal/altijd
Haarverf – permanent	3	5	62
Haarverf – semi-permanent	13	33	17
Kleurspoelingen	-	31	41
Plantaardig	40	11	5

	nooit	Soms	Meestal/altijd
Haarspray – spuitbus	2	14	56
Haarspray – pompverstuiver	6	34	32
Gels, waxes, mousses	-	6	64

E 1 Kapperswerk elders (n=74)

Nee	50
Ja, alleen knippen	15
Ja, ook permanent, blondeer etc.	9

E2 Ander werk?(n=76)

Nee	73
Ja, manicure	
Ja, nagelstyliste	
Ja, schoonheidsspecialiste/ visagiste	2
Ja, anders	1

E3 Hobby's met blootstelling?

Nee	69
Ja (verf, lijm)	6

F Klachten in het verleden (atopie-screening)

F1 Atopie 'algemeen'

	Ja	Nee	Weet niet
Als baby eczeem of dauwworm (n=76)	6	66	4
Eczeem in plooiën van knie/ elleboog (n=76)	8	65	3
Eczeem a/d handen vóór kappersopleiding (n=75)	2	72	1
Hooikoorts of astma (n= 76)	9	65	2
Overgevoeligheid voor huisstof of dieren (n=75)	7	66	2
Andere overgevoeligheid* (n=70)	17	51	2

* Nikkel: 4. Parfum: 2. Penicilline: 1. Pleisters: 2. Crème: 1. Wol: 1

F2 Huiduitslag onder ringen, horloges, oorbellen e.d.? (n=76)

Ja	48
Nee	28
Huiduitslag cosmetica (# ja):	> 19

G1 Op dit moment hand- of arm-eczeem (n=76)

Ja	12
Nee	64
Huidscreening ingevuld	29 – 3 extra gevallen (d.w.z. totaal 15)

* Wel bij Kapperspoli geweest en geen Huidscreening ingevuld: 2 (d.w.z. totaal 17 eczeemgevallen?)

G2 Hoe lang al dit eczeem: < 6 mnd: 2; 1-2 jr.: 3; > 2 jr.: 7 (n=12)

G3 Ook eerder al eczeem?(n=12)

Nee	2
Ja:	10
Al vóór de opleiding	1
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	1
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	5
Later in de opleiding	
Na de opleiding:	3

Na hoe veel jaar?:

G4 Klachten plotseling erger geworden? (n=12)

Nee	3
Ja:	9
Al vóór de opleiding	-
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	1
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	1
Later in de opleiding	2
Na de opleiding:	5

Na hoe veel jaar?: (4 jr. 1x; 10 jr. 1x)

G5 Ziek gemeld n.a.v. het huidige eczeem? (n=12)

Nee:	10					
Ja:	2					
		1x	2x	3x	4x	5x
0 – 5 dagen	1					
6 – 10 dagen						
11 – 30 dagen		1				
1 – 6 maanden						
7 – 12 maanden						
Langer						

G6 Vrije tijd e.d. gebruikt? (n=12)

Vrije dagen	-
Weekend	2
Anders	-
Geen van alle	10

G7 Hoe veel dagen totaal niet gewerkt i.v.m. eczeem i.h. afgelopen jaar? (n=12)

0	11
1 – 5	1
6 – 10	
10 – 20	
> 20	

G8 Links/ Rechtshandig knippen (n=12)

Links	1
Rechts	11

G9 Eczeem begonnen aan (n=12)

Linkerhand	6
Rechterhand	2
Beide	4

G10 Andere plekken met eczeem? (n=11)

Nee	6
Ja:	5
Pols	2
Onderarm	1
Hals	-
Gezicht	1
Oren	1
Elders	2 (voeten)

G11 Onder behandeling geweest? (n=12)

Nee	4
Ja:	8
Huisarts	7
Dermatoloog	7
Arbodienst/Bedrijfsarts	-
Kapperspoli	1
Anders:	-

G12 Eerder tijdens of na de opleiding eczeem gehad? (n=50)

Nee	41
Niet ingevuld	11
Ja:	9*
Al vóór de opleiding	1
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	5
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	
Later in de opleiding	1
Na de opleiding:	
“Altijd rond Kerst”	3

Na hoe veel jaar?:

* Totaal huidklachten: $15 + 9 = 24$ (= 31,5%)

G13 Hoe lang last van gehad? 0-6mnd: 2; 7-12 mnd: 1; 1-2jr.:3; > 2 jr.: 1

G14 Ziek gemeld vanwege dit eczeem?

Nee	8					
Ja	-					
		1x	2x	3x	4x	5x
0 – 5 dagen						
6 – 10 dagen						
11 – 30 dagen						
1 – 6 maanden						
7 – 12 maanden						
Langer						

G15 Vrije tijd e.d. gebruikt?

Vrije dagen	
Weekend	1 (“6 keer”)
Anders	
Geen van alle	7

G16 Hoe veel dagen totaal niet gewerkt i.v.m. eczeem i.h. afgelopen jaar?

0	8
1 – 5	
6 – 10	
10 – 20	
> 20	

G17 Onder behandeling geweest? (n=9)

Nee	4
Ja:	5
Huisarts	4
Dermatoloog	2
Arbodienst/Bedrijfsarts	
Kapperspoli	
Anders:	

H1 Luchtwegklachten? (n=76)

Nee	35
Ja	41
Blondeer	37
Haarlak	23
Permanent	11
Haarverf	11
Anders (Airco, Henna, rook)	3

H2 Ziekteverzuim t.g.v. luchtwegklachten?

Nee	40
Ja	1

H3 Oogklachten? (n=76)

Nee	46
Ja	30
Blondeer	17
Haarlak	4
Permanent	10
Haarverf	19
Anders (haartjes, droge lucht)	3

H4 Ziekteverzuim t.g.v. oogklachten?

Nee	29
Ja	1

Maatregelen huidbescherming

I1 Gebruik van verzorgende crème? (n=74)

Ja	45
Nee	29

I2 Dragen van sieraden tijdens het werk? (n=73)

Ja	60
Nee	13

I3 Draagt u wel eens handschoenen tijdens werkzaamheden? (n=74)

Ja	72
Nee	2

z.o.z. voor details.

I4 Zijn er altijd voldoende handschoenen beschikbaar in de salon? (n=70)

Ja	65
Nee	2

Handschoenen dragen tijdens werkzaamheden (bij I3):

	Vaak	Soms	Nooit
<i>Wassen (n=72)</i>	8*	5	59
<i>Permanenten:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n=66)	6	6	54
- Opbrengen (n=70)	10	6	54
- Uitspoelen (n=68)	13	6	49
- Uithalen rollers (n= 68)	13	4	51
<i>Blonderen:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n=72)	15	7	50
- Opbrengen (n=71)	61	3	7
- Uitspoelen (n=71)	27	10	34
<i>Verven:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n=72)	10	11	51
- Opbrengen (n=75)	69	2	4
- Uitspoelen (n=68)	27	20	21
<i>Kleursoeling (n=68)</i>	61	4	3
<i>Knippen (n=74)</i>	1*	1	72
Nat knippen (n=74)	1*	1	72
Knippen na verven (n=74)	1*	1	72
Knippen na permanent (n=74)	2*	-	72
<i>Stylen (n=73)</i>	1*	1	71
<i>Föhnen (n=73)</i>	1*	1	71

* Personen met eczeem.

Overig: Watergolf: Vaak, 1x

15 Wat is meestal de reden om géén handschoenen te gebruiken?

Niet beschikbaar	-
Niet goed mee te werken (b.v. te dik)	38
Zit niet lekker (b.v. transpireren)	32
Geen tijd om uit/aan te doen	13
Klant wil het niet	1
Werkgever wil het niet	-
Het is volgens mij niet nodig	24
Anders ("Te groot", "Temperatuur water niet te voelen", "Geen zin", "Irritatie a.g.v. handschoen")	15

16 Welk type handschoen gebruikt u?

Geen	1
Chirurgische (latex/ rubber)	43
Vinyl (PVC)	16
'Plastic' (PE/ polyethyleen)	34
Handschoen die bij de verpakking zit	16
Overige:	2 (Friseurhandschoen; 'onzichtbare' handschoen)
Weet niet	1

17 Geven leveranciers van kappersproducten voldoende info over het type handschoen dat gebruikt moet worden? (n=70)

Ja	13
Nee	53
Weet niet	4

18 Geven leveranciers van kappersproducten voldoende info over wanneer (bij welke werkzaamheden) en hoe handschoenen gebruikt moeten worden? (n= 72)

Ja	33
Nee	33
Weet niet	4

19 Als u handschoenen gebruikt: 1-malig of meermalig? (n=72)

Altijd éénmalig (wegwerp)	43
Altijd meermalig	17
Hangt af v.d. werkzaamheid	12

Eénmalig bij:

Permanent	2
Blonderen	1
Verven	4
Wassen	
Overig	

I10 Maatregelen genomen om vervuiling v.d. binnenkant te voorkómen?

Ja	26
Nee	1

Gewoonlijke werkwijze:

Alleen uittrekken	1
Schoonmaken na het uittrekken	8
Uittrekken en binnenstebuiten keren	11
Eerst schoonspoelen, dan uittrekken	10
Anders:	8 (afspoelen, talkpoeder erin)

Producten:

*I 11 Wel eens producten vervangen i.v.m. huid-, luchtweg- of oogproblemen?
(n=74)*

Ja	12
Nee	62
Weet niet	-

Zo ja:

Permanentvloeistoffen	5
Blondeermiddelen	5
Haarverven	1
Haarlak	1
Shampoos	3
Overig	1 (gel)

I 12 Welke (vervangende) producten gebruikt?

	Ja	Nee	Weet niet
Minder schadelijke permanent (b.v. zuurvrij) (n=69)	46	16	7
Niet-stuivend blondeermiddel (n=74)	46	27	1
Haarlak in pompverstuiver (75)	58	17	-
Alternatieve haarverf (b.v. Henna) (n= 73)	20	53	-
Nieuwe verpakking (b.v. in verpakking te mengen) (n=73)	25	47	1
Andere v.b.? (n=67)	1	66	-

Opmerkingen

Algemeen

- “Daar ga ik niet over. Ik ben de baas niet” (2x).
- “Alles moet zo goedkoop mogelijk”

Permanent

- Zuurvrije permanent “liep niet”
- Méér last van zuurvrije permanent.

Niet-stuivend blondermiddel

- “Te duur” (3x)
- “Niet in het assortiment van de leverancier”

Pompverstuiver

- “Kan na het föhnen weer nat worden”/ “Blijft te nat”/ “Is natter”
- “Plakt op de handen”
- “Spuitsbus werkt veel prettiger” (meermalen)
- “Vaak verstopt”

Henna e.d.

- “Henna is rotzooi!”
- “Henna dekt niet goed”
- “Geen vraag naar”
- “Onze verven zijn ook niet schadelijk”
- “Dekking is onvoldoende op grijs haar”
- “Kleur is onvoorspelbaar”
- “Niet meer lichter te verven”.

Nieuwe verpakkingen

- “Te duur”
- “Niet bekend” (meermalen)
- “Bij verf: niet handig; kleuren niet te mengen”

Werkorganisatie

*I 13 Taakverdeling wel eens gewijzigd n.a.v. huidklachten (b.v. verdelen wassen)
(n=72)*

Ja	16
Nee	56

Opmerkingen

- “Niemand met huidklachten” (meest genoemd)
- “Iedereen wast (al) z’n eigen klant”
- “Door handschoenen niet nodig”

I 14 Haar geknipt vóór het verven? (n=74)

Ja	16
Nee	44
Soms	14

Opmerkingen:

- “Ligt aan de kapster wat ze het prettigst vindt”
- “Verf moet op droog haar opgezet worden. Eerst knippen: extra maal drogen nodig. Kost tijd”.
- “Niet eerst wassen is beter voor de huid van de klant”

I 15 Aparte ‘Chemiehoek’ voor aanmaken vloeistoffen? (n=72)

Ja	44
Nee	28

Zo ja, met plaatselijke afzuiging? (n=44)

Ja	13
Nee	31

*I 17 In opleiding voldoende aandacht voor het voorkómen van huidklachten?
(n=74)*

Ja	33
Nee	41

I 18 Behoeftte aan meer informatie over het voorkómen van huidklachten?

Nee	28 (48 ja?)
Ja, v.d. leverancier (b.v. op verpakking)	27
Ja, v.d. werkgever	11
Ja, v.d. vakbond	18
Ja, via cursussen	3
Ja, via de Arbodienst	24

J. Meninge

J1 Handeczeem komt veel voor in het kappersvak (n=74)

Ja	70
Nee	4

J2 Door handeczeem moet het kappersvak meestal worden verlaten (n=75)

Ja	57
Nee	18

J3 Wat doet u als u eczeem aan uw handen heeft?

Luisteren naar collega's	6
Wat halen bij de drogist	8
Naar de huisarts	60
Naar de homeopaat	4
Naar de bedrijfsarts/arbodienst	4
Naar de dermatoloog	16
Naar de Kapperspoli	10

J4 Kent u de Kapperspoli? (n=74)

Ja	9
Nee	66

Zo ja, was u:

Zeer tevreden	2
Tevreden	2
Matig tevreden	1
Slecht tevreden	

(Kent Kapperspoli alleen van horen zeggen: 4)

J5 Weet u dat er voor u een arbodienst is? (n=74)

Ja	64
Nee	10

J6 Zo ja, weet u hoe u daar een afspraak kunt maken? (n=64)

Ja	23
Nee	41

J7 Weet u wat de arbodienst voor u kan doen? (n=73)

Ja	43
Nee	30

Zo ja:

Voorlichting over beschermende maatregelen	14
Begeleiding bij ziekte	16
Onderzoek naar veilig en gezond werken	34
Anders:	“Maar ze komen niet”

J8 Bent u wel eens bij de bedrijfsarts op spreekuur geweest? (n=73)

Ja	20
Nee	53

Zo ja, was u

Zeer tevreden	4
Tevreden	3
Matig tevreden	10
Slecht tevreden	2

J9 Vindt u dat u voldoende kennis heeft om handeczeem te voorkomen? (n=71)

Ja	56
Nee	15

Opmerkingen:

Oorzaken:

- “Als je een gevoelige huid hebt, krijg je het”.
- “Je kunt eczeem proberen te voorkomen met handschoenen, maar je kunt het toch krijgen als je het slecht treft”.
- “Vaak wassen van de handen vergroot de kans op eczeem”.
- “In verband met personeelsgebrek en collegialiteit, wordt vaak doorgewerkt tijdens ziekte”.
- “Eczeem is niet altijd te voorkomen. Spanning speelt een rol. Als je het maar onder controle hebt”.

Oplossingen:

- “Er zou meer begrip moeten komen voor kapperseczeem. Dit is nl. de reden dat ik het kappersvak heb verlaten. Je krijgt alleen maar tegenwerking”.
- “Arbodienst moet vaker controleren”.
- “Als de omzet niet op de eerste plaats zou staan, zouden we voldoende tijd hebben om ons te beschermen”.
- “We weten wel hoe we het moeten voorkomen, maar in de praktijk is er geen tijd voor”.
- “Als de werkgever duidelijk gemaakt wordt dat goede handverzorging uiteindelijk ook in hun voordeel werkt, dan zorgen ze wel voor goede handschoenen, crème, luchtzuivering etc.”
- “In de opleiding moet veel meer aandacht komen voor eczeem”.
- “Bij het mengen van vloeistoffen en poeders streeft men naar afzuiging. Wat als je boven een klant staat en je brengt het op? Dan adem je het ook in”.
- “Ik zelf heb een prima dermatoloog en weet dat ik erg m’n best moet doen om m’n handen te sparen, en in het kappersvak te kunnen blijven”.
- “Men weet allemaal wel dat het dragen van handschoenen bij gebruik van vloeistoffen heel verstandig is”.
- “Er is helemaal geen goede afzuiging in onze salon. Er mag rustig iemand van de Arbeidsinspectie komen kijken”.
- “De heren van de Arbo mogen best wat meer in de zieke mens z’n huid kruipen en niet zo belachelijk behandelen als ik meerdere malen ondervonden heb!”.

Onderzoek

- “Succes!”
- “Goed dat dit onderzoek gedaan wordt”(2x)
- “Een belangrijk en groot probleem”
- “Leuk zo’n enquête. Moeten jullie vaker doen. Geschrokken van de foto’s. Wist niet dat het zo erg kon zijn.”
- “Zeer goed onderzoek/ enquête. Ben erg tevreden met de Bond.”
- “Kan hoofdpijn ook komen van die sterke geuren?”
- “Flutonderzoek! Je moet ook vragen naar het *vroegere* werk”.

Formulier Uitwerking Enquête Kapperswerkgevers – 100 enquêtes

Leeftijd & geslacht (n=100)

< 20	0	41-50	12	Vrouw	30
20-30	9	51-60	47	Man	43
31-40	23	> 60	9	Niet ingevuld	27

Aantal medewerkers in de salon (n=100):

ZZP'er	12
1 – 5	70
6 – 10	15
11 – 20	2
> 20	-
Niet ingevuld	1

B1 – Onderwijsvorm (n=100)

BOL	19	Anders	4
BBL	31	Niet ingevuld	28
Dagschool	18		

B2 Wanneer onderwijs afgerond? (n=100)

Niet ingevuld	1
0 – 6 maanden	1
7 – 12 maanden	-
1 – 2 jaar	1
3 – 5 jaar	5
6 – 10 jaar	8
> 10 jaar	84

B3 Eerder in kapsalon gewerkt? (n=95)

Wel:	32
0 - 6 maanden	25%
7 - 12 maanden	17%
1 - 2 jaar	29%
> 2 jaar	29%
Niet	63

B5 Hoe veel uur per week werkt u zelf in de salon? (n=100)

Niet	1
1 – 10 uur	-
11 – 20 uur	2
21 – 30 uur	12
31 – 40 uur	42
> 40 uur	43

C 1 Frequentie en tijdsduur werkzaamheden

# keer	Niet	< 10x	10 – 20 x	> 20 x
<i>Wassen, per dag (n = 87)</i>	7	50	30	-
<i>Permanenten, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 84)	23	30	28	3
- Opbrengen (n = 83)	18	34	28	3
- Uitspoelen (n = 82)	19	37	21	5
- Uithalen rollers (n = 83)	20	33	24	6
<i>Blonderen, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 82)	20	46	14	2
- Opbrengen (n = 82)	20	49	11	2
- Uitspoelen (n = 82)	25	46	9	2
<i>Verven, per week:</i>				
- Klaarmaken vloeistof (n = 84)	16	33	27	8
- Opbrengen (n = 83)	17	33	26	7
- Uitspoelen (n = 84)	19	34	24	7
<i>Kleurspoeling, per week (n = 83)</i>	23	38	19	3
<i>Knippen, per dag (n = 85)</i>	-	29	56	2
Nat knippen (n = 81)	-	37	44	-
Knippen na verven, <i>p. week</i> (n = 76)	13	29	27	7
Knippen na permanent, <i>p. week</i> (n = 74)	13	36	25	-
<i>Stylen, per dag (n = 70)</i>	7	38	25	-
<i>Föhnen, per dag (n = 74)</i>	4	52	18	-
<i>Overig: watergolf (n = 6)</i>		4	2	-

C2 Hoe vaak handen wassen per dag?

	Totaal (n = 88)	Met zeep (n = 89)
< 5	16	50
5 – 10	35	24
11 – 15	18	6
> 15	19	9

Uitschieters:

30 maal (1x)

25 maal (1x)

50 maal, incl. haar wassen (1x)

D Producten

	Nooit	Soms	Meestal/Altijd
GTG houdend permanent			
GTG vrij (ATG houdend) permanent			

	Nooit	Soms	Meestal/Altijd
Blondeerpoeder	(5)	9	27
Stuifvrij blondeer	(8)	4	62

	Nooit	Soms	Meestal/Altijd
Haarverf – permanent	(2)	8	74
Haarverf – semi-permanent	(6)	21	38
Kleursoelingen	(4)	18	50
Plantaardig	(32)	6	9

	Nooit	Soms	Meestal/Altijd
Haarspray – spuitbus	(4)	23	58
Haarspray – pompverstuiver	(6)	30	43
Gels, waxes, mousses	-	10	79

E1 Ander werk? (n = 100)

Nee	93
Ja, manicure	2
Ja, nagelstyliste	
Ja, schoonheidsspecialiste	5

E2 Hobby's met blootstelling? (n=99)

Nee	79
Ja	20

Genoemd o.a.:

- Werken met lijm: 9
- Schilderen: 5

F Klachten in het verleden (atopie-kenmerken)

F1 Atopie 'algemeen'

	Ja	Nee	Weet niet
Als baby eczeem of dauwworm (n = 100)	6	83	11
Eczeem in plooiën van knie/ elleboog (n = 97)	5	92	-
Eczeem a/d handen vóór kappersopleiding (n = 97)	4	93	-
Hooikoorts of astma (n = 99)	19	80	-
Overgevoeligheid voor huisstof of dieren (n = 99)	11	88	-
Andere overgevoeligheid (n = 96)*	16	78	2

* Genoemd:

- Latex, 1x
- Zeep, 1x
- Parfum, 1x

F2 Huiduitslag onder ringen, horloges, oorbellen etc.? (n=99)

Ja	39
Nee	60

F3 Huiduitslag door cosmetica? (n = 99)

uiduitslag cosmetica (# ja):	25
------------------------------	----

G. Huidklachten

G1 Op dit moment hand- of arm-eczeem (n=99)

Ja	15 (16 incl. 1 met psoriasis)
Nee	84 (83 excl. 1 met psoriasis)
Huidscreening ingevuld	30

G2 Hoe lang al dit eczeem (n = 15)

< 6 mnd.	1
7-12 mnd	3
1-2 jaar	1
2-5 jaar	1
6-10 jaar	6
> 10 jaar	2
"Het komt en gaat"	1

G3 Ook eerder al eczeem? (n = 15)

Nee	10
Ja:	5
Al vóór de opleiding	
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	1
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	
Later in de opleiding	
Na de opleiding:	4

Na hoe veel jaar?: 4 jaar: 2x; >20 jaar: 2x

G4 Klachten plotseling erger geworden? (n = 13)

Nee	9
Ja;	4
Al vóór de opleiding	
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	
Later in de opleiding	
Na de opleiding:	4

Na hoe veel jaar?: 1 jaar: 1x; > 20 jaar: 2x

G5 Ziek gemeld n.a.v. het huidige eczeem? (n = 14)

Nee	13				
Ja	1				
	1x	2x	3x	4x	5x
0 – 5 dagen	1				
6 – 10 dagen					
11 – 30 dagen					
1 – 6 maanden					
7 – 12 maanden					
Langer					

Opm: “Een zelfstandige werkt altijd door”: 3x

G6 Vrije tijd e.d. gebruikt? (n = 15)

Vrije dagen	-
Weekend	6 ('altijd' / 50 keer)
Anders (vakantie)	1
Geen van alle	8

G7 Hoe veel dagen totaal niet gewerkt i.v.m. eczeem i.h. afgelopen jaar? (n = 14)

0	14
1 – 5	-
6 – 10	-
11 – 20	-
> 20	-

G8 Links/ Rechthandig knippen

Links	-
Rechts	14

G9 Eczeem begonnen aan: (n = 12)

Linkerhand	3
Rechterhand	4
Beide	5

G10 Andere plekken met eczeem? (n = 14)

Nee	7
Ja:	7
<i>Pols</i>	2
<i>Onderarm</i>	2
<i>Hals</i>	-
<i>Gezicht</i>	2
<i>Oren</i>	-
<i>Elders</i>	3

G11 Onder behandeling geweest? (n = 14)

Nee	1
Ja:	13
<i>Huisarts</i>	7
<i>Dermatoloog</i>	9
<i>Arbodienst/Bedrijfsarts</i>	-
<i>Kapperspoli</i>	2
<i>Anders:</i>	2 (<i>homeopaat, allergoloog</i>)

G12 Eerder tijdens of na de opleiding eczeem gehad? (n=78) (99 – 15 = 84)

Nee	59
Niet ingevuld	6
Ja:	13
Al vóór de opleiding	1
In 1 ^e half jaar v.d. opleiding	1
In 2 ^e half jaar v.. opleiding	
Later in de opleiding	2
Na de opleiding:	9

Na hoe veel jaar?: < 1 jaar: 1x; 1-2 jaar: 2x; 5 jr.: 2 x; 11 jaar: 1 x; 20 jaar: 1x.

G13 Hoe lang last van gehad? (n = 12)

< 6 mnd.	5
7-12 mnd	-
1-2 jaar	2
2-5 jaar	2
> 5 jaar	1
“Incidenteel”	2

G14 Ziek gemeld vanwege dit eczeem? (n = 13)

Nee	12				
Ja	1				
	1x	2x	3x	4x	5x
0 – 5 dagen	1				
6 – 10 dagen					
11 – 30 dagen					
1 – 6 maanden					
7 – 12 maanden					
Langer					

G15 Vrije tijd e.d. gebruikt? (n = 13)

Vrije dagen	-
Weekend	2
Anders	-
Geen van alle	11

G16 Hoe veel dagen totaal niet gewerkt i.v.m. eczeem i.h. afgelopen jaar?

0	13
1 – 5	
6 – 10	
10 – 20	
> 20	

G17 Onder behandeling geweest?

Nee	7
Ja:	6
Huisarts	5
Dermatoloog	3
Arbodienst/Bedrijfsarts	
Kapperspoli	
Anders:	

H1 Luchtwegklachten? (n=98)

Nee	76
Ja	22
Blondeer	11
Haarlak	12
Permanent	5
Haarverf	6
Anders	5 (Henna: 2x, Roken: 1x, 'Kleurstoffen': 1x)

H2 Ziekteverzuim t.g.v. deze luchtwegklachten? (n = 21)

Nee	20
Ja	1

H3 Oogklachten? (n = 98)

Nee	90
Ja	8
Blondeer	4
Haarlak	-
Permanent	3
Haarverf	3
Anders	2 (Henna)

H4 Ziekteverzuim t.g.v. oogklachten?

Nee	8
Ja	-

Maatregelen huidbescherming

I1 Gebruik van verzorgende crème? (n=98)

Ja	47
Nee	51

I2 Dragen van sieraden tijdens het werk? (n=97)

Ja	71
Nee	26

I3 Draagt u wel eens handschoenen tijdens werkzaamheden? (n=97)

Ja	80
Nee	17

z.o.z. voor details.

Handschoenen dragen tijdens werkzaamheden (bij I3):

	Vaak	Soms	Nooit
<i>Wassen (n = 94)</i>	5*	13	76
<i>Permanenten:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n = 75)	6	7	62
- Opbrengen (n = 79)	9	12	58
- Uitspoelen (n = 78)	9	9	60
- Uithalen rollers (n = 76)	5	7	64
<i>Blonderen:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n = 79)	18	8	53
- Opbrengen (n = 82)	48	17	17
- Uitspoelen (n = 79)	21	15	43
<i>Verven:</i>			
- Klaarmaken vloeistof (n = 80)	19	9	52
- Opbrengen (n = 81)	64	9	8
- Uitspoelen (n = 80)	26	19	35
<i>Kleurspoeling (n = 72)</i>	55	10	7
<i>Knippen (n = 96)</i>	-	-	96
Nat knippen (n = 96)	-	-	96
Knippen na verven (n = 92)	-	1	91
Knippen na permanent (n = 92)	-	-	92
<i>Stylen (n = 92)</i>	-	-	92
<i>Föhnen (n = 94)</i>	-	-	94

* Hebben allen al eczeem!

14 Wat is meestal de reden om géén handschoenen te gebruiken?

Niet beschikbaar	1
Niet goed mee te werken (b.v. te dik)	34
Zit niet lekker (b.v. transpireren)	32
Geen tijd om uit/aan te doen	14
Klant wil het niet	4
Het is volgens mij niet nodig	43
Anders*:	6

* "Gemakzucht" (1x); "Getrut" (1x); Latexallergie (1x); Temperatuur v.h. water niet te voelen (1x); "Krijg 'opoehanden'" (1x); Niet mogelijk bij knippen (1x).

15 Welk type handschoen gebruikt u? (meerdere antwoorden aangekruist)

Geen	3
Chirurgische (latex/ rubber)	52
Vinyl (PVC)	21
'Plastic' (PE/ polyethyleen)	31
Handschoen die bij de verpakking zit	21
Overige:	1 (nitril)
Weet niet	1

16 Geven leveranciers van kappersproducten voldoende info over het type handschoen dat gebruikt moet worden? (n = 93)

Ja*	36
Nee	55
Weet niet	2

* Opmerking: "Alleen bij permanentvloeistoffen" (1x)

17 Geven leveranciers van kappersproducten voldoende info over wanneer (bij welke werkzaamheden) en hoe handschoenen gebruikt moeten worden? (n = 94)

Ja	61
Nee	31
Weet niet	2

18 Als u handschoenen gebruikt: 1-malig of meermalig? (n = 87)

Altijd éénmalig (wegwerp)	56
Altijd meermalig	10
Hangt af v.d. werkzaamheid	21

Eénmalig bij:

Permanent	2
Blonderen	1
Verven	6
Wassen	
Overig	3 (kleurspoeling)

(Vaak ingevuld: "éénmalig bij PE; meermalig bij latex")

19 I.g.v. meermalig: maatregelen genomen om vervuiling v.d. binnenkant te voorkómen? (n = 30)

Ja	29
Nee	1

Gewoonlijke werkwijze:

Alleen uittrekken	3
Schoonmaken na het uittrekken	6
Uittrekken en binnenstebuiten keren	14
Eerst schoonspoelen, dan uittrekken	8
Anders:	6 (poederen)

Producten:

I 10 Wel eens producten vervangen i.v.m. huid-, luchtweg- of oogproblemen? (n = 97)

Ja	20
Nee	77

Zo ja:

Permanentvloeistoffen	9
Blondeermiddelen	9
Haarverven	2
Haarlak	4
Shampoos	3 (formaldehydevrij: 1x)
Overig	1 (versteving)

I 11 Welke (vervangende) producten worden gebruikt?

		Ja	Nee	Weet niet
Minder schadelijke permanent (b.v. zuurvrij)	(n = 88)	55	28	5
Niet-stuivend blondeermiddel**	(n = 91)	70	21	
Haarlak in pompverstuiver***	(n = 94)	69	25	
Alternatieve haarverf (b.v. Henna)	(n = 84)	15	71	
Nieuwe verpakking (b.v. in verpakking te mengen)	(n = 90)	36*	54	
Andere voorbeelden? ('verfpomp' 1x; crèmes 1x)	(n = 84)	2	82	

* i.h.a. permanentvloeistoffen

** Verschillend opgevat: "stuifvrij" op verpakking (= nog steeds poeder) of echt korrels, crèmes etc.

*** Meestal zowel pompverstuiver als spuitbus gebruikt.

Opmerkingen

Zuurvrije permanent:

- Ontevreden met het resultaat
- Is minder houdbaar (de krul)
- Te veel ammoniak/ stinkt
- Geen vraag naar.

Stuifvrije blondeer:

- Blondeert onvoldoende
- Weet niet dat het bestaat

Haarlak in pompverstuiver:

- Blijft te nat
- Spuit niet altijd goed/ "Altijd verstopt"
- Geeft een heel ander effect
- De klant wil het niet
- De geur is prikkelender

Alternatieve haarverf (b.v. Henna):

- Is geen professioneel product
- Geen vraag naar

- “Henna is troep (stuift)”/ “Henna is voor heksen”
- Henna kan niet gepermanent worden.

Andere verpakkingen:

- Verfpomp van Goldwell: er blijft te veel verf in de bus achter.
- Niet in het assortiment van de leverancier
- Te gecompliceerd bij kleuringen (mengen van kleuren)
- Niet economisch

Werkorganisatie

*I 12 Taakverdeling wel eens gewijzigd n.a.v. huidklachten (b.v. verdelen wassen)
(n = 93)*

Ja	20
Nee	69
n.v.t (ZZP'er)	4

Opmerkingen:

- Meest genoemd: geen aanleiding voor; niemand heeft klachten.
- Niemand heeft een volledige baan.
- “De meesten wassen met handschoenen” (1x)

I 13 Haar geknipt vóór het verven? (n = 98)

Ja	29
Nee	53
Soms	16

Opmerkingen:

- Kost teveel tijd (2 keer drogen nodig, want verf moet op droog haar opgezet worden)
- Geeft irritatie op de huid v.d. klant (talg beschermt)

I 14 Aparte ‘Chemiehoek’ voor aanmaken vloeistoffen? (n = 95)

Ja	74
Nee	21

Zo ja, met plaatselijke afzuiging?

Ja	41
Nee	33

I 15 Overige maatregelen:

- Ventilatie, luchtreiniging, airco e.d. (meest genoemd vrijwel allen)
- Handcrèmes
- Oogdouche (4x)
- ‘Goed schoonhouden’ (1x)
- ‘We gebruiken de beste producten. Wel duurder, maar het loont’.
- Preventief trainingsprogramma en samenwerking met een dermatoloog (1x)

- 'We wassen heel zelden'. (1x)
- "Goed te werk gaan"/ Zorgvuldig werken (2x)
- Desinfectiemiddelen voor scharen en kammen e.d. aanwezig" (1x)
- Altijd knippen vóór chemische behandelingen (1x)
- Alle vloeistoffen op crèmebasis (1x)
- Alles volgens de Code van de Kapper (1x)
- Hoge plafonds.
- Letten op het personeel.

I 16 Is er in opleiding volgens u voldoende aandacht voor het voorkómen van huidklachten? (n = 100)

Ja	44
Nee	30
Weet niet	26

I 18 Behoeft u aan meer informatie over het voorkómen van huidklachten? (n = 100?)

Nee	51
Ja, v.d. leverancier (b.v. op verpakking)	31
Ja, v.d. Anko	26
Ja, via cursussen	9
Ja, via de Arbodienst	10

K1 Hoe veel medewerkers in de salon? (n=92)

ZZP	6
1 – 5	70
6 – 10	15
11 – 20	1
> 20	-

K2 De laatste 3 jaar gevallen van eczeem in de salon, bij werknemers? (n = 88)

Ja	17
Nee	71

Bij:

1 kapster	13
2 kapsters	4
3 kapsters	-
> 3 kapsters	-

K3 Zo ja, geleid tot ziekteverzuim?

Ja	3
Nee	14

(*dus: 3 v.d. 88 werkgevers hebben verzuim a.g.v. huidklachten gehad.*)

Bij:

1 kapster	3
2 kapsters	
3 kapsters	
> 3 kapsters	

(*Duur: 0-5 dagen: 1x; 11-30 dagen: 1x; > 6 maanden: 1x*)

K5 Verzuim gemeld bij Arbodienst?

Ja	1
Nee	2

K6 Hoeveel ziekteverzuim-dagen i.v.m. eczeem in totaal het afgelopen jaar?

1-5	2
6-10	-
11-20	1
>20	-
Geen	85

K7 De laatste 3 jaar kapsters het vak verlaten a.g.v. huidklachten? (n = 86)

Ja	2
Nee	84
1 kapster	2
2 kapsters	-
3 kapsters	-
> 3 kapsters	-

K8 De laatste 3 jaar kapsters in de WAO a.g.v. huidklachten? (n = 87)

Ja	-
Nee	87

K9 Is er in uw salon een 'beleid' om de minst schadelijke producten te gebruiken?

(*n = 92*)

Ja	63
Nee	29

K10 Krijgt u voldoende info om zo'n beleid mogelijk te maken? (n = 90)

Ja	49
Nee	41

Zo nee, van wie meer info nodig? (n = 67)

Leverancier	31
Anko	22
Arbodienst	10
Anders*	4

* TNO; Dermatoloog; "Veel lezen en luisteren".

K11 Overwogen bepaalde handelingen niet meer aan te bieden? (n = 93)

Ja	8
Nee	85

Opmerkingen:

- Het hoort bij het beroep
- We werken zo veilig mogelijk (8x)
- We gebruiken altijd handschoenen
- Er is slechts een gering aantal gevaarlijke handelingen
- "Bij verstandig normaal gebruik zijn de risico's nihil.
- Het economisch belang is te groot.
- We zijn een dienstverlenend bedrijf, 'Nee verkopen' is moeilijk.
- We hebben geen problemen (veel genoemd)

Zo ja, ook uitgevoerd?

Ja	4
Nee	4

* Totale blondering, "stuifblondering", permanenten, nat scheren.

K12 Voldoet de ventilatie in uw salon aan de TNO-eisen? (n = 98)

Ja	63
Nee	3
Weet niet	32

J. Meningen

J1 Handeczeem komt veel voor in het kappersvak (n = 99)

Ja	62
Nee	24
Weet niet	13

J2 Door handeczeem moet het kappersvak meestal worden verlaten (n = 99)

Ja	49
Nee	37
Weet niet	13

J3 Wat doet u als u eczeem aan uw handen heeft? (meer antwoorden ingevuld)

Luisteren naar collega's	9
Wat halen bij de drogist	4
Naar de huisarts	47
Naar de homeopaat	3
Naar de bedrijfsarts/arbodienst	9
Naar de dermatoloog	34
Naar de Kapperspoli	26
Zelf uitzoeken	1
Werknemer ontzien (probleem = eigen constitutie)	1

J4 Kent u de Kapperspoli? (n = 95)*

Ja	24
Nee	71

* Alleen van horen zeggen/ uit artikelen e.d.: 17

Zo ja, was u: (n = 7, d.w.z. degenen met persoonlijke ervaring met Poli)

Zeer tevreden	5
Tevreden	2
Matig tevreden	-
Slecht tevreden	-

J5 Hoe vaak heeft u contact met de Arbodienst? (n = 96)

Nooit	57
1-2 x per jaar	34
3-10 keer p. jaar*	4
Vaker*	1

* I.v.m. langdurige ziekte van één medewerker.

J6 Contact ging over de volgende onderwerpen (meer dan 1 antwoord ingevuld)

Begeleiding zieke werknemers	20
Risico inventarisatie	20
Contract/financien	6
Voorlichting/Advies veilig werken	6

J7Tevreden over contact met Arbodienst? (n = 35)

Ja	23
Nee	12

Zo ja, was u

Zeer tevreden	-
Tevreden	20
Matig tevreden	3
Slecht tevreden	

J8 Meldt u elk ziekteverzuim bij de arbodienst? (n = 86)

Ja	56
Nee	30

J9 Vindt u dat u voldoende kennis heeft om handeczeem te voorkomen? (n = 90)

Ja	75
Nee	15

Opmerkingen:

Opleiding

- “De kappersopleidingen voldoen niet aan de Arbowet: geen luchtreiniging en veel te weinig gewerkt met handschoenen. Dit moet veel beter.”
- “Meer aandacht voor het probleem nodig in de opleiding”.
- “Tijdens de opleiding moet er meer aandacht zijn voor het schoonmaken en ~houden van de salon en het gereedschap.”
- ”Een educatieprogramma, speciaal hierop gericht, zou veel uitgebreider op de scholen moeten worden onderricht!”.

Oorzaken van huidklachten & maatregelen

- “Als je er gevoelig voor bent is het niet te voorkomen”.
- “Als je goed omgaat met alles kun je veel voorkomen, maar heb je aanleg voor eczeem, dan kun je beter stoppen”.
- “Mijn eigen ervaring is: ook het lichamenlijk gestel heeft invloed”.
- “Eczeem kan overal voorkomen, ook t.g.v. afwasmiddel of parfum. Als je geen aanleg hebt krijg je het waarschijnlijk nooit”.
- “Personen met eczeem blijven sieraden dragen en gebruiken thuis mindere producten, terwijl het bij de werkgever goed moet zijn. Een subsidie aan de werkgever zou terecht zijn”.
- “Je moet vanaf de eerste werkdag de kapsters leren zorgvuldig met de producten om te gaan. Ik heb al 38 jaar een zaak en nog nooit iemand met eczeem gehad”.
- “Eczeem komt vaak voor omdat de medewerkers niet genoeg hun handen afdrogen en invetten. Ze staan ook teveel onder stress.”
- “Tijdig naar de huisarts of dermatoloog gaan. Niet wachten.”
- “Je moet niet met elk plekje meteen naar een dokter lopen, zelf uitzoeken waar je wel of niet tegen kunt, en hier je eigen maatregelen treffen”.
- “Permanentvloeistof pas ná het wikkelen gebruiken. Met verven altijd handschoenen dragen. Als iemand last zou krijgen van een product zouden wij het gewoon niet meer gebruiken”.
- “In de perioden dat er veel gepermanent moest worden kreeg ik na een week een zeer dunne huid en blaasjes. Na een weekend trok dat weer weg. Nu nooit meer last, omdat er niet meer zo veel gepermanent wordt”.

- “Preventie begint bij de mensen zelf: ‘bewustwording’. Alle instanties zouden regelmatig (2x per jaar) een bedrijf moeten helpen inventariseren m.b.t deze problemen”.
- “Ik gebruik altijd handschoenen. Daardoor heb ik praktisch geen last van mijn vorm van eczeem. Je moet er goed op letten en consequent zijn. Dat zouden meer mensen moeten doen!”
- “Door de manier van werken is er tegenwoordig veel minder risico dan vroeger. Verstandig met de ‘chemie’ omgaan en de medewerkers de mogelijkheid van bescherming geven, door te zorgen voor (b.v.) genoeg handschoenen. Altijd één maal gebruiken en dan weggooien. Sorry voor milieu”.
- “Ons advies naar het personeel toe is: altijd handschoenen dragen bij chemische behandelingen zoals verven en blonderen”.
- “Bij klachten: stoppen met haren wassen en te vaak handen wassen, en absoluut geen sieraden meer dragen”.
- “Goed de handen blijven verzorgen, ook al zijn er geen klachten. Beter voorkómen dan genezen”.
- “Wij nemen alleen maatregelen als er klachten zijn”.
- “Goede producten gebruiken. Eczeem komt door slechte producten, zo goedkoop mogelijk werken en kapsters die er ’s avonds bij werken”.
- “Ik denk dat ik meer met handschoenen moet werken om het helemaal onder controle te krijgen. Dikwijls is het de drukte die het wel eens anders laat gaan”.

Vóórkomen van huidklachten

- “Het onderwerp eczeem wordt iets opgeblazen. Dit schrikt jonge kapsters af”.
- “Eczeem komt relatief niet vaak voor. Het neemt echter wel toe.”
- “Je moet het probleem niet overdrijven. Dat werkt demotiverend, zowel voor het personeel als voor de werkgever”.
- “In ... jaar dat ik een salon heb nog nooit iemand met huidklachten gehad” (meerdere malen).
- “Er wordt te snel gezegd: ‘Stop er maar mee’. Zonde!. Te veel in het water en zeep is het probleem.”

Divers

- “De Arbodienst doet niets en kost alleen maar veel geld. Slechte organisatie. Opheffen en terug naar de oude Detam.”
- “Ik wist niet dat ik eczeem had. Ben hier achter gekomen door de (Huidscreening~) enquête.”
- “De extra (Huidscreening) enquête is erg goed. Geen praatjes maar daden!”
- “De klant die veel thuis doet moet ook worden voorgelicht, en niet met de klacht bij de kapper komen”.

BIJLAGE 3

Strategie voor de reductie van handeczeem bij kapsters

Het kappersvak stelt hoge eisen aan de belastbaarheid van de huid van de kapster/kapper.

De kwaliteit van de huid kent grote individuele verschillen. Veilige producten, goede werkprocedures en effectieve bescherming vormen samen met een gerichte beroepskeuze advies vóór aanvang van de opleiding de basiselementen voor de preventie van handeczeem in de kappersbranche.

Een beginnend handeczeem neemt al snel een chronisch karakter aan, waardoor de kans op blijvende uitval sterk toeneemt.

Verven, blonderen, krullen en stylen zijn de basishandelingen van het moderne kappersvak. Professionele haarcosmetica bevatten uiteenlopende ingrediënten, die deze behandelingen mogelijk maken. De keerzijde van deze ingrediënten is het vermogen om irritatie en allergie op de huid van de kapster te veroorzaken. Modetrends geven het kappersvak een dynamisch karakter, maar betekenen ook een continue verschuiving van de samenstelling van professionele haarcosmetica. Hierdoor verdwijnen belangrijke veroorzakers van handeczeem en verschijnen nieuwe. Vroegtijdige signalering, efficiënt multidisciplinair casemanagement en adequate follow-up leveren een belangrijke bijdrage aan een succesvolle reïntegratie. Interventie levert een continu inzicht in de actuele oorzaken van handeczeem en levert de feiten op, waarmee de veiligheid van producten kan worden geoptimaliseerd, arbeidsomstandigheden kunnen worden verbeterd en scholing aan de stand der kennis kan worden aangepast. Kortom, interventie door vroegtijdige signalering en casemanagement vormen de basis voor een beheersinstrument van eczeem als beroepsziekte in de kappersbranche.

In de kappersbranche is dringend behoefte aan een meer omvattend plan van aanpak, dat zowel primaire als secundaire preventie en reïntegratie omvat. Voor het opstellen van dit plan van aanpak dienen de volgende overwegingen:

a. De kappersbranche houdt zich bezig met het knippen, wassen, verven, blonderen, krullen en stylen van hoofdhaar. Voor een belangrijk deel van deze activiteiten zijn chemische stoffen en water nodig, die in potentie, nu en in de toekomst, het vermogen zullen blijven bezitten de huid van de kapster te beschadigen via irritatie en/of allergie. De ene stof zal een groter irriterend of allergisch vermogen hebben dan de andere stof. De kappersbranche dient te beschikken over een continu signalering (monitoring) om door zorgvuldige case studies bij kapsters met handeczeem te kunnen bepalen wat de belangrijke veroorzakers zijn. Hierdoor kan in overleg met derden de veiligheid van producten en arbeidsomstandigheden telkenmale worden geoptimaliseerd.

b. Producenten van haarcosmetica houden zich niet primair bezig met veiligheid. Wel is er een tendens zichtbaar om in hun beleid hier in toenemende mate rekening mee te willen houden. Europese regelgeving speelt hierbij een belangrijke motiverende rol. Deze producenten hebben zeker behoefte aan gegevens die een verband leggen tussen ingrediënten die zij toepassen in hun haarcosmetica en het optreden van huidafwijkingen bij professionals en cliënten. Producenten zijn voor de branche van groot belang om de veiligheid van producten te optimaliseren.

c. Vakdocenten van de kappersopleidingen hebben in de afgelopen jaren vele malen aan de medewerkers van de Kapperspoli te kennen gegeven dringend behoefte te hebben aan meer deskundige inbreng over oorzaken en kenmerken van handeczeem bij kapsters. Ondersteuning door een deskundige van de Kapperspoli eenmalig in het lesjaar zou zeer worden toegejuicht.

d. Bij de Nederlandse Cosmetica Vereniging is aangesloten de Groep Professionele Distributeurs (GPD), die zeven belangrijke producenten van professionele haarcosmetica vertegenwoordigen. De Nederlandse Cosmetica Vereniging zou een belangrijke intermediair kunnen zijn om optimalisering van productveiligheid richting producenten te helpen aansturen. Verder zullen de GPD leden meewerken aan de ontwikkeling en financiering van een ‘gezonde handen kaart’ voor de kappersbranche. De Nederlandse Cosmetica Vereniging c.q. de producenten zien voor zichzelf ook een rol weggelegd in meer professionele praktijkbegeleiding van de scholen.

Tenslotte is er een belangrijke rol voor de Nederlandse Cosmetica Vereniging om samen met de Kapperspoli in de toekomst een betrouwbare en actuele database op te bouwen om de branche en de individuele kapster te adviseren over het gebruik van veilige producten.

e. Werkwijze en arbeidsomstandigheden zijn nog steeds belangrijke factoren die het optreden van eczeem bepalen. Met name niet optimale werkprocedures en het niet ter beschikking stellen c.q. gebruiken van handschoenen door leerlingen in de kapsalon, lijken een belangrijke factor te zijn in het vroegtijdig optreden van handeczeem.

f. Handeczeem in de kappersbranche begint door irritatie. De geïrriteerde huid is makkelijk doorgankelijk voor allergenen, waardoor geleidelijk een allergie zich kan ontwikkelen. Het beloop en herstel van een irritatief eczeem is veel gunstiger dan van een allergisch eczeem. Vroege herkenning van de beginsymptomen van handeczeem dient een belangrijk onderdeel te zijn van scholing en screening.

g. De eerste en de tweedelijns curatieve zorg zijn niet de aangewezen partners om handeczeem bij kapsters op snelle en adequate wijze te ‘behandelen’.

- h. Interventie bij kapsters met handeczeem dient zich te richten op de arbeidsomstandigheden en in veel mindere mate op medische behandeling.
- i. Arbodiensten worden door werkgevers momenteel weinig tot niet ingeschakeld bij kapsters met handeczeem en eveneens maken kapsters met handeczeem geen of nauwelijks gebruik van een arbodienst.
- j. De risicoinventarisatie (RI&E) zoals die nu gehanteerd wordt in de kappersbranche dient ter preventie van handeczeem verder geoptimaliseerd te worden. Werkgevers en werknemers dienen een meer systematische voorlichting te krijgen via de door hun geraadpleegde media over de veiligheidsaspecten van haarcosmetica om op deze wijze een betere keuze te kunnen maken ten aanzien van veilige producten.
- k. Een zelfscreeningsinstrument dient kapsters in staat te stellen zelf te beoordelen in welke mate ze last hebben van handeczeem en op basis hiervan een verder stappenplan uit te voeren.
- l. In de kappersbranche is behoefte aan een helpdesk waar werkgevers en werknemers terecht kunnen voor vragen die te maken hebben rond problemen met handeczeem. Dit kunnen vragen zijn over productveiligheid, handschoenen, interventiemogelijkheden, scholing, beroepskeuze, etc. (zie ook par. 3.6.6).
- m. Primaire en secundaire preventie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zorgvuldige case studies bij kapsters met handeczeem zullen enerzijds leiden tot adequate adviezen met secundaire preventie en door verzamelen van data leiden tot adviezen en maatregelen die de productveiligheid en arbeidsomstandigheden optimaliseren, de zogenaamde 'primaire preventie'.

n. De Kapperspoli heeft in de afgelopen jaren zijn effectiviteit als interventiecentrum bewezen. 65% van de bezoekers bereikt een goed resultaat, 9% blijft werken met eczeem. Toch nog 26% verlaat wegens eczeem het vak. In deze laatste groep is nog duidelijk winst te bepalen door de interventie in deze groep uit te breiden met werkplekonderzoek.

Preventie – interventie – reïntegratie

De basis van het strategieplan voor de preventie van handeczeem wordt gevormd door drie onderling samenhangende elementen:

- a. **preventie**, richt zich op beroepskeuze, opleiding, veilige producten en werkomstandigheden.
- b. **interventie**, richt zich op vroegtijdige signalering en aanpak van handeczeem bij kapsters/kappers.
- c. **reïntegratie**, richt zich op werkvoortzetting c.q. –hervatting bij kapsters met een chronisch handeczeem.

Interventie levert een continu inzicht in oorzaken van handeczeem en die kennis kan weer teruggelinkt worden naar opleidingen, producenten en werkgevers om de preventie verder te optimaliseren.

Strategieplan

Een samenhangend strategieplan voor preventie, interventie en reïntegratie is grafisch weergegeven in grafiek 1 (zie laatste pagina).

Toelichting Strategieplan

In het strategieplan wordt meermalen verwezen naar een op te zetten 'Expertisecentrum'. Het betreft hier één of meerdere Expertise- en Interventiecentra. Met de Kapperspoli binnen het Centrum voor Huid en Arbeid is de afgelopen jaren ervaring opgedaan met een dergelijke centrale rol (zie paragraaf 4.1 hoofdrapport). Welk centrum of welke centra deze rol in de toekomst zullen krijgen, en of deze rol geheel of gedeeltelijk door de arbodiensten kan worden vervuld, wordt in dit rapport en in deze strategie in het midden gelaten. Hierover zullen de partijen binnen de kappersbranche overeenstemming moeten bereiken. In het navolgende, wordt voorlopig de algemene term 'Expertisecentrum' aangehouden.

Preventie

1. Beroepskeuze advies

Mensen met een atopische huidaanleg hebben een duidelijk vergroot risico op het ontwikkelen van handeczeem in de kappersbranche. Deze risicogroep is vóór aanvang van de opleiding op te sporen en kan geadviseerd en begeleid worden. De opleidingsscholen hebben geen arbodienst voor leerlingen. Het is van belang hier een aparte regeling voor te treffen.

Uitvoerders: kappersscholen, Expertisecentrum

Instrument: aangepast screeningsinstrument.

Implementatie: direct

2. Voorlichting en training

Vakdocenten op de kappersscholen hebben duidelijk meer behoefte aan praktisch gerichte instructie over huidveilig werken en vaktechnische aspecten die huidveilig werken bevorderen.

Doelgroep: vakdocenten en leerlingen

Uitvoerders: Expertisecentrum, Nederlandse Cosmetica Vereniging en kappersscholen.

Implementatie: direct

3. Salons

Huidveilig werken wordt bepaald door veilige producten, goede bescherming en optimale arbeidsomstandigheden. De leverancier van professionele haarcosmetica is voor veel werkgevers een adviseur. Bij optimalisering van de voorlichting dient de leverancier duidelijk betrokken te worden.

Instrumenten: code van de kapper, RI&E, Gezonde Handen Kaart.

Uitvoerders: werkgevers, Nederlandse Cosmetica Vereniging, arbodienst, Expertisecentrum.

Implementatie: nader te bepalen.

4. Arbeidsomstandigheden

Arbeidsomstandigheden zijn belangrijk om handeczeem te voorkomen. Optimalisering van veilige arbeidsomstandigheden verdient hoge prioriteit. Het ontwikkelen van een praktisch RI&E instrument (PRI & EK) voor huidveiligheid bij kapsters is aan te bevelen. Kennis over arbeidsomstandigheden inbedden in de cursussen Code van de Kapper geeft werkgevers de mogelijkheid om onder deskundige leiding de arbeidsomstandigheden te verbeteren. In de 'PRI & EK' en de Code van de Kapper dienen de voornaamste conclusies en aanbevelingen m.b.t. arbeidsomstandigheden uit het rapport "Preventie van Huid- en Luchtweegaandoeningen bij Kappers" te worden geïntegreerd, m.n. die ten aanzien van optimalisering van het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (keuze voor PVC handschoenen, handschoenen éénmalig gebruiken, consequenter gebruiken), inrichting van de salon (afgescheiden 'Chemiehoek' voor de aanmaak

van producten), ventilatie (volgens de in de CAO opgenomen TNO-norm), huidverzorging en organisatorische maatregelen (b.v. taakrotatie).

Instrumenten: Code van de Kapper, RI&E.

Uitvoerders: werkgevers, arbodienst, Expertisecentrum e.a. adviescentra..

Implementatie: nader te bepalen.

5. Productveiligheid

a. Nederlandse leveranciers zijn distributeurs van producten die elders geproduceerd worden. De Nederlandse markt beslaat ongeveer 5% van de Europese markt. Qua omzet is Nederland voor de meeste producenten niet interessant. Producenten zijn wel geïnteresseerd in deskundige adviezen voor optimalisering van de veiligheid van hun producten. Fabrikanten zien in dat, in het kader van de Europese eenwording en de hiermee gepaard gaande Europese regelgeving, er in toenemende mate regels zullen verschijnen. Het opbouwen en onderhouden van goede contacten met producenten kan leiden tot optimalisering van de veiligheid van producten door keuze van veilige ingrediënten en optimalisering van de veiligheid van de verpakking.

b. Glycerylthioglycolaat (GTG) is een actief bestanddeel van sommige, nog steeds populaire, permanenten. GTG veroorzaakt ernstige allergieën. Voor het gebruik van GTG bestaan technisch gezien goede alternatieven, die duidelijk minder allergene eigenschappen hebben. Het advies is om maatregelen te nemen, waardoor het gebruik van GTG in Nederland kan worden gestaakt.

c. Ammonium- en kalium persulfaat (APS en PPS) zijn de werkzame bestanddelen van blondeerpoeder. APS en PPS zijn belangrijke veroorzakers van handeczeem en leveren een bijdrage aan luchtwegklachten bij kapsters. Er bestaat nog geen veilig alternatief voor APS of PPS. Wel kan de veiligheid van het product sterk worden verbeterd door alleen dié producten te gebruiken, waarmee huidcontact of

verstuiwing in de lucht wordt voorkomen. Toepassing in emulsie of in vaste vorm (tablet) lijkt een veilig alternatief. Het advies is het gebruik van APS en PPS in poeder als bulkverpakking te staken.

Uitvoerder: Expertisecentrum e.a. adviescentra
Nederlandse Cosmetics Vereniging
producenten
overheid
brancheorganisaties

Implementatie: a. direct
b. arbobeleidsregel
c. arbobeleidsregel

Interventie

1. Vroegtijdige signalering handeczeem

In het algemeen begint handeczeem bij kapsters als een lichte irritatie die bij onvoldoende interventie geleidelijk of snel overgaat in een ernstig allergisch eczeem. Vroegtijdige herkenning van de beginsymptomen van een irritatie vormt de basis voor een gericht opsporingsbeleid. Het opsporingsinstrument dient (leerling-)kapsters in staat te stellen huidafwijkingen die met het werk te maken hebben zelf op te sporen.

Het screeningsinstrument is zodanig ontworpen dat:

- (leerling-)kapsters met de meegeleverde instructies in staat zijn zelf richting te geven aan verder beleid.
- monitoring op brancheniveau van handeczeem kan plaatsvinden (PAGO).

Opsporing (monitoring) is alleen effectief als dit op reguliere basis op branche- en schoolniveau geschiedt.

Uitvoerders: kapsters, arbodienst, werkgevers, Expertisecentrum, huisartsen.

Implementatie: nader te bepalen.

2. Helpdesk

Telefonische ondersteuning voor werkgevers en werknemers met vragen over handeczeem, huidveiligheid, handschoenen, productsamenstelling en beroepskeuze.

De helpdesk geeft praktische informatie in algemene en gedetailleerde zin over zelfaanpak en de mogelijkheden van de huisarts, de arbodienst en het Expertisecentrum.

De helpdesk is tevens de entree naar het reïntegratietraject (Expertisecentrum). De helpdesk is niet toegankelijk voor consumenten!

Uitvoerder: Expertisecentrum.

Implementatie: direct.

3. Productinformatie

Een goed inzicht in de samenstelling van professionele haarcosmetica is een belangrijke voorwaarde voor het uitvoeren van diagnostiek bij kapsters met handeczeem en een belangrijk instrument om adviezen over productveiligheid op individueel en branche-niveau te kunnen geven. Het systematisch verzamelen, ordenen en toegankelijk maken van deze informatie is een lastig karwei dat continu aandacht vraagt. In samenwerking met de Nederlandse Cosmetica Vereniging en leveranciers van professionele haarcosmetica dient een databank te worden opgezet. Gebruik, toegankelijkheid en financiering dienen in een nadere studie te worden onderzocht.

Uitvoerders: Expertisecentrum, Nederlandse Cosmetica Vereniging, leveranciers van professionele haarcosmetica.

Implementatie: nader te bepalen.

Reïntegratie

Handeczeem bij kapsters veroorzaakt productiviteitsverlies. Dit arbeidsverlies kan veroorzaakt worden door verminderde inzetbaarheid zonder ziekteverzuim of volledig verlies

van inzetbaarheid door ziekteverzuim. Reïntegratie is erop gericht een snel en bestendig herstel

te bereiken waarmee het arbeidsverlies wordt opgeheven. Onderdeel van het reïntegratie-

traject is uitvoerige diagnostiek, die belangrijke gegevens oplevert over actuele oorzaken van handeczeem bij kapsters op brancheniveau, waarmee de preventie (zie punt 'preventie') kan worden aangestuurd. Het reïntegratietraject is te onderscheiden in drie niveaus. Aanmelding voor het reïntegratietraject loopt via de helpdesk.

Niveau 1: Expertisecentrum

Voor toelating tot het Expertisecentrum worden criteria ontwikkeld. Het reïntegratietraject voor het Expertisecentrum bestaat uit: arbeidsanamnese, beoordeling blootstelling en bescherming, geneeskundig onderzoek, uitvoerige allergietesten, multidisciplinaire evaluatie, opstellen van plan van aanpak, intensieve praktische instructie en schriftelijke instructie aan werknemer, werkgever, arbodienst en info aan huisarts. Na twee tot drie maanden vindt telefonische follow-up plaats en wordt bepaald of doorstroming naar niveau 2 wenselijk is. Op het Expertisecentrum worden ook kapsters gezien, waarbij op grond van het uitvoerige onderzoek geconcludeerd wordt dat werkvoortzetting of werkhervatting niet zinvol is. Deze groep met een 'slechte' prognose wordt direct doorverwezen naar niveau 3.

In sommige gevallen zal het Expertisecentrum al bij eerste aanleg kunnen concluderen dat er sprake is van een ernstige situatie. In dat geval kan directe

doorverwijzing naar niveau 2 of 3 plaatsvinden, zodat de vertraging van 2 à 3 maanden niet optreedt.

Coördinatie en leiding: Nader te bepalen. Optie: Centrum voor Huid en Arbeid.

Uitvoering: Idem. Optie: Centrum voor Huid en Arbeid, Academisch ziekenhuis Vrije Universiteit

Amsterdam, Academisch ziekenhuis Groningen.

Implementatie: 3 maanden

Niveau 2: Werkplekonderzoek

Op basis van de resultaten van de Kapperspoli van de afgelopen zeven jaar moet er rekening mee worden gehouden dat ongeveer 35% van de kapsters onvoldoende herstelt na het bezoek aan het Expertisecentrum om weer tot volledige arbeid te kunnen komen. De ervaring heeft geleerd dat na twee à drie maanden dit al goed te beoordelen is. Indien er bij de follow-up sprake is van onvoldoende herstel, dan dient zo spoedig mogelijk werkplekonderzoek plaats te vinden. Dit werkplekonderzoek dient de oorzaken te inventariseren waarom herstel niet optreedt. Op basis van dit werkplekonderzoek worden twee categorieën onderscheiden:

1. dropouts met een *goede* prognose.
2. dropouts met een *slechte* prognose.

Bij dropouts met een *goede* prognose wordt een tweede plan van aanpak opgesteld. Herevaluatie vindt na 2 maanden plaats. Bij onvoldoende herstel vindt verwijzing naar niveau 3 plaats.

Dropouts met een *slechte* prognose worden doorverwezen naar niveau 3.

Uitvoering: Nader te bepalen. Optie: Centrum voor Huid en Arbeid.

Implementatie: 3 maanden.

Niveau 3: Reïntegratiebureau

Kapsters met een *slechte* prognose van niveau 1 en 2 worden doorverwezen naar een mobiliteitscentrum/reïntegratiebureau.

Uitvoering: arbodienst, mobiliteitscentrum/reïntegratiebureau.

Website

Informatie en kennisoverdracht gaat met het internet een nieuw tijdperk in. In de komende jaren dient in samenwerking met de kappersbranche een website te worden gecreëerd, die een integraal onderdeel wordt van de nieuwe strategie. Kosten: nader te bepalen.

Begroting bij de Strategie voor de reductie van handeczeem bij kapsters

De branche-brede strategie voor reductie van handeczeem bij kapsters vraagt de inzet van een instelling die de expertise heeft om dit op te zetten, te coördineren en (deels) uit te voeren. Uitgaande van het strategieplan zijn de volgende elementen voor de begroting te onderscheiden.

1. Projectcoördinatie

In de nieuwe opzet dient een zorgvuldige en goed begeleide samenwerking op te treden tussen de verschillende belanghebbende partijen, te weten: werkgevers, werknemers, opleidingsinstituten, arbodienst, Nederlandse Cosmetica Vereniging (leveranciers), internationale producenten, Overheid, Expertisecentrum en overige adviseurs (b.v. Centrum voor Huid en Arbeid, Academisch Ziekenhuis Vrije Universiteit Amsterdam en Academisch Ziekenhuis Groningen, Chemiewinkel), curatieve sector. Voor juiste afstemming, kwaliteitsbewaking, coördinatie van informatieverstrekking, ontwikkelen van initiatieven en aansturen van ontwikkelingen wordt een projectcoördinator aangesteld die naast de projectleider inhoud en sturing zal geven aan de diverse activiteiten.

	1e jaar	2e jaar	3 ^e jaar
Projectleiding Senior Consultant	500 uur	350 uur	350 uur
Projectcoördinatie; Senior Manager	1.0 fte	1.0 fte	1.0 fte

2. Helpdesk

De helpdesk is het aanspreekpunt voor de branche voor vragen en hulp ten aanzien van handeczeem.

De helpdesk kan geraadpleegd worden door werknemers, werkgevers en leveranciers.

Helpdesk 0.7 fte

3. Beroepskeuzeadvies

Aspirantleerlingen voor kappersscholen worden met behulp van een screeningsinstrument beoordeeld op high risk factoren. De aspirantleerlingen met een verhoogd risico worden voor advies eenmalig gezien in het Expertisecentrum.

- Screeningsinstrument

Op basis van 2000 nieuwe leerlingen per jaar fl. 5000,- excl. BTW (€ 2.269,-)

- Advies p.m.*

- Instructie p.m.

- Begeleiding eerste leerjaar p.m.

Kosten worden doorberekend aan aspirantleerling.

* Afhankelijk van de gekozen uitvoerder(s).

4. Voorlichting en training

Voorlichting en training op de kappersscholen ten aanzien van preventie van handeczeem kan via twee varianten worden aangepakt;

- Variant 1: indirecte instructie van de leerlingen door de vakdocenten te begeleiden en te adviseren.
- Variant 2: instructie op de kappersscholen zelf (60 scholen).

De leveranciers aangesloten bij de Nederlandse Cosmetica Vereniging hebben te kennen gegeven te willen participeren in de opzet van een instructieteam voor variant 2.

Kosten variant 1	fte 0.3
Kosten variant 2	fte 1.2

5. Voorlichting salons

Ontwikkeling en distributie van een ‘Gezonde Handen Kaart’ in samenwerking met de leveranciers verenigd in de Nederlandse Cosmetica Vereniging. Deze kaart bevat heldere en eenvoudige informatie over het veilig werken in de kapsalon. De leveranciers hebben te kennen gegeven deze brochure voor een belangrijk deel te willen financieren.

Kosten Senior Consultant 40 uur

6. Code van de Kapper

Meewerken aan optimalisering van de Code van de Kapper t.a.v. huidveiligheid en participatie in de cursussen Code van de Kapper.

Kosten Optimalisering: inclusief cursus: nader te bepalen

7. PRI & EK

Ontwikkelen van praktische RI & E voor huidveiligheid voor de kappersbranche (PRI&EK). Verschillende partijen zijn hierbij betrokken, zoals werkgevers, arbodienst, overheid, Expertisecentrum, overige adviescentra.

Kosten: nader te bepalen.

8. Voorlichting Kappersbranche

Goede voorlichting over de nieuwe strategie aan werknemer, werkgever en leveranciers van haarcosmetica is een belangrijke factor die bijdraagt aan een goed resultaat. In nader overleg dient invulling over een voorlichtingscampagne plaats te vinden.

Kosten: nader te bepalen.

9. Voorlichting curatieve sector

Voorlichting en advies aan huisartsen en dermatologen via mailing, telefonisch, publicaties en congres.

Kosten: nader te bepalen.

10. Vroegtijdige signalering

Voor de (vroegtijdige) opsporing wordt een zelfscreeningsinstrument ingezet. Dit instrument maakt het mogelijk de volgende gegevens te verzamelen en processen ingang te zetten.

Screening van hele populatie kappersbranche geeft op jaarbasis inzicht in aantal gevallen van handeczeem.

Kapsters met licht handeczeem krijgen instructie voor de aanpak van het eczeem.

Kapsters met matig – ernstig eczeem krijgen instructie rechtstreeks de helpdesk te raadplegen voor verder advies.

De uitvoering van het verzenden van het screeningsinstrument dient nader te worden bepaald.

Kosten screeningsinstrument: nader te bepalen

11. Reïntegratie

Het Expertisecentrum houdt zich bezig met het case-management van kapsters met handeczeem.

Er is reeds overeenstemming bereikt over het uitbreiden van de activiteiten van de Kapperspoli tot drie vestigingen. Dit is een optie m.b.t. de uitvoering van reïntegratie. Het onderstaande is een indicatie van de kosten die *deze* optie met zich meebrengt.

De werkwijze van de drie vestigingen van de Kapperspoli kan worden geuniformeerd aan de hand van protocollen en intensieve samenwerking. Centrale aanmelding voor de Kapperspoli op de helpdesk, van waaruit planning en begeleiding plaatsvindt.

De Kapperspoli kan worden uitgevoerd op drie lokaties: Arnhem, capaciteit 200, Amsterdam, capaciteit 25, Groningen capaciteit 25. Er worden criteria geformuleerd voor de toelating tot dit reïntegratietraject. Totale capaciteit 250.

Kosten:

- a. Reïntegratietraject niveau 1: per kapster; nader te bepalen.
- b. Protocollering, coördinatie, aansturing: nader te bepalen.
- c. Beheer: Database en productsamenstelling: nader te bepalen.
- d. Eénmalige kosten voor locatie Amsterdam en Groningen ten behoeve van hard- en software.

Niveau 2: Werkplekonderzoek bij kapsters die het Expertisecentrum hebben bezocht en waar na twee à drie maanden sprake is van onvoldoende herstel. Er worden criteria geformuleerd voor de uitvoering van het werkplekonderzoek.

Kosten: € (p.m.) per bezoek, inclusief reiskosten (afhankelijk van de uitvoerende instantie).

Niveau 3: mobiliteitscentrum/reïntegratiebureau

12. Website

Nader in te vullen.

Samenvatting Kosten

Op basis van het voorgaande, wordt hier een samenvatting gegeven van de kostenposten die optreden bij het uitvoeren van een Strategie ter reductie van handeczeem bij kapsters. De kosten zullen sterk afhangen van het gekozen organisatiemodel (b.v. één versus meerdere Expertisecentra) en de selectie van activiteiten die uitgevoerd worden. Deze dienen derhalve nader bepaald te worden aan de hand van de afspraken die in het kader van het convenant worden gemaakt.

Algemeen

- Projectleiding
- Projectcoördinatie

Preventie & Vroege signalering

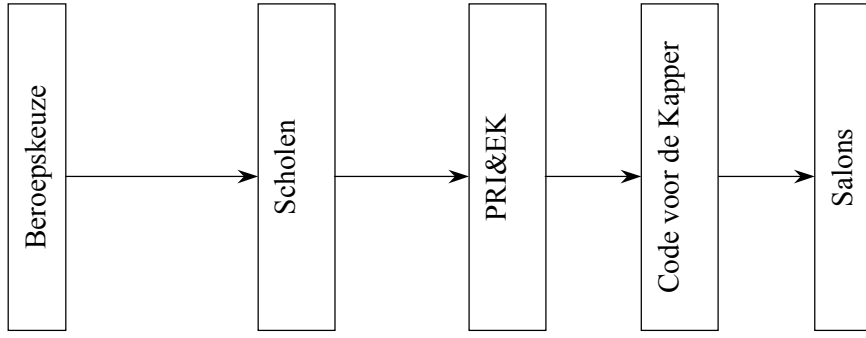
- Helpdesk
- Voorlichting scholen
 - variant 1 – indirect via training docenten
 - variant 2 – direct aan leerlingen
- Voorlichting curatieve sector
- Ontwikkeling & inzet screeningsinstrument
- Ontwikkeling PRI & EK
- Cursus Master of Hair module
- Ontwikkeling Gezonde Handen Kaart
- Website

Reïntegratie

- Uitvoering niveau 1 (150 kapsters)
- Hard en software
- Uitvoering niveau 2 (30 kapsters)

Schema preventie, vroege signalering en reïntegratie van kapsters met handeczeem

Preventie

Interventie/reïntegratie

